

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

FINANČNÍ LEASING JAKO VÝZNAMNÝ ZDROJ FINANCOVÁNÍ PODNIKOVÝCH INVESTIC

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Josef JÁCHYM**

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Milan HRDÝ Ph.D.**

Znojmo, 2011

PROHÁŠENÍ:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Finanční leasing jako významný zdroj financování podnikových investic“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Praze dne 31. 3. 2011

PODĚKOVÁNÍ:

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce doc. Ing. Milanu Hrdému, Ph.D. za cenné odborné rady, připomínky a doporučení, kterými přispěl k vypracování mé bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Josef JÁCHYM
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku

Název: **Finanční leasing jako významný zdroj financování podnikových investic**

Název (v angličtině): Financial Leasing as an Important Part of Financing of Corporate's Investments

Zásady pro vypracování:

1. Úvod - definování cíle, základních problémů a metod zpracování bakalářské práce.
2. Teoretická část - vymezení a analýza základních odborných pojmů z oblasti leasingu.
3. Praktická část - praktická analýza v oblasti podnikatelských subjektů využívajících leasing jako typickou formu externího financování a hledání příčin tohoto stavu.
4. Závěr - komplexní shrnutí teoretických i praktických poznatků včetně možných doporučení pro podnikatelskou sféru.

Rozsah práce: 45

Seznam odborné literatury:

1. HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 180 s. ISBN 978-80-7357-492-5.
2. HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. 1. vyd. Praha: BILANCE, 2008. 200 s. ISBN 80-86371-50-6.
3. JINDROVÁ, B. *Leasing - praktický průvodce*. 2. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 110 s. ISBN 80-247-0036-0.
4. SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
5. BŘEZINOVÁ, H.; MUNŽAR, V. *Účetnictví I. 3. přepracované a rozšířené vyd. Praha: Institut Svazu účetních, 2007. 494 s. ISBN 978-80-86716-45-9.*

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2011

L. S.

Josef JÁCHYM
autor

doc. Ing. Milan HRDÝ Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVSE Znojmo

Abstrakt

Bakalářská práce na téma “Finanční leasing jako významný zdroj financování podnikových investic“ je rozdělena do dvou hlavních celků. První – teoretická část, se zabývá leasingem v kontextu základních informací o investicích a o zdrojích financování podnikových investic. Důraz je zde kladen především na finanční leasing a jeho postavení v ekonomickém prostředí České republiky od roku 1990 do současnosti. Druhá – praktická část, je zaměřena na analýzu důvodů, které vedou značnou část podniků (především podniky jednotlivce) k tomu, že používají ve významné míře pro financování podnikových investic právě finanční leasing. V závěru práce je pak podán komplexní pohled na příčiny, které k tomuto stavu vedou. Je zde nastíněn (predikován) možný vývoj finančního leasingu v podmínkách České republiky a autor zde rovněž deklaruje (vyjadřuje) jistý apel na zvýšení ekonomické gramotnosti zainteresovaných subjektů v rozhodovacím procesu při výběru optimální varianty způsobu financování podnikových investic.

Klíčová slova: leasing, finanční leasing, leasingová smlouva, úvěr, financování.

Abstract

Bachelor thesis on the topic "Financial Leasing as an Important part of Financing of Corporate's Investments" is divided into two main parts. The first - theoretical part deals with the leasing in the context of basic information on investments and sources of financing business investments. Emphasis is placed primarily on financial leasing and its status in the economic environment of Czech Republic from year 1990 to present. The second - practical part focuses on the analysis of reasons that lead the significant part of enterprises (primarily enterprises of individuals) who are using to a significant extent, financial leasing, to finance it's business investments. The conclusion is then given a comprehensive view at the causes that lead to this condition. It also outlined (predicted), possible development of financial leasing in conditions in the Czech Republic and the author also declares (expresses) a certain appeal for increasing the economic literacy of stakeholders in decision-making process of selecting the optimal method of financing corporate investment.

Key words: leasing, financial leasing, leasing contract, loan, financing.

OBSAH

1 ÚVOD	7
2 CÍL	8
3 TEORETICKÁ ČÁST.....	10
3.1 Investice	10
3.1.1 Makroekonomické pojetí investic	10
3.1.2 Podnikové pojetí investic	11
3.1.2.1 Klasifikace investičních projektů	11
3.1.2.2 Klasifikace investic v podniku	11
3.2 Zdroje financování podnikových investic	11
3.2.1 Členění zdrojů na interní a externí	13
3.2.2 Členění zdrojů na vlastní a cizí	16
3.3 Leasing	17
3.3.1 Historie leasingu	17
3.3.2 Druhy leasingu	20
3.3.2.1 Operativní (provozní) leasing	20
3.3.2.2 Finanční leasing	20
3.3.3 Charakteristika leasingového financování	22
3.3.3.1 Leasing a DPH	22
3.3.3.2 Výhody a nevýhody leasingu	22
3.3.4 Hodnocení leasingu	24
4 PRAKTICKÁ ČÁST	26
4.1 Poznatky autora o roli leasingu v 90. letech minulého století	27
4.2 Vývoj leasingu v ČR – statistiky.	29
4.2.1 Statistiky	29
4.2.2 Některé segmenty statistického zjišťování o úspěšnosti podnikání	37
4.2.3 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu	39
4.3 Vlastní průzkum v podnicích	42
4.3.1 Řízené rozhovory	42
4.3.2 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu	47
4.4 Financování konkrétního záměru začínajícího podnikatele	49
4.4.1 Porovnání konkrétní nabídky leasingu a úvěru	49
4.4.2 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu	55
5 ZÁVĚR	56
6 POUŽITÉ ZDROJE, SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	59
7 SEZNAM PŘÍLOH.....	61

1 ÚVOD

Podnikové investice jsou základem pro úspěšnou realizaci vlastního podnikatelského záměru. Financování podnikových investic je možné zajistit ze dvou základních zdrojů: vlastních a cizích. Je zcela běžné a víceméně žádoucí, že financování podnikových investic je zajištěno optimální kombinací zdrojů vlastních a zdrojů cizích. Nejdůležitějším aspektem při rozhodování, jakými kapitálovými zdroji bude příslušný podnikatelský záměr financován, je určení právě této optimální struktury podílu vlastních a cizích zdrojů, který odráží kvalitu podnikového portfolia, okolí podniku v době rozpracování záměru, zhodnocení nejen finančních, ale i společenských vztahů a především jejich možného a očekávaného vývoje. Správné zhodnocení vývoje v širším pojetí možných důsledků má vliv na míru rizika, kterou můžeme očekávat, a na stanovení takové míry rizika, která je ještě přijatelná pro zachování stability podniku, a především pro jeho rozvoj, což je základní předpoklad pro naplňování hlavního cíle podnikání tj. maximalizace tržní hodnoty podniku při respektování všech relevantních omezujících podmínek. Na základě výše uvedených úvah a skutečností, s ohledem na vybrané téma bakalářské práce, se autor ve své práci především zaměřuje na analýzu důvodů, které vedou velkou skupinu podniků v České republice (zejména podniky jednotlivce) k financování podnikových investic právě formou finančního leasingu.

2 CÍL

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj leasingu, respektive finančního leasingu v České republice v průběhu uplynulých 20 let z pohledu podnikatele (především začínajícího) při jeho rozhodování o způsobu financování podnikových investic. Neméně významnou metou autora je rovněž zjištění a popis příčin, které vedou k tomu, že finanční leasing byl, a stále je, typickou formou externího financování podnikových investic. Při hodnocení a hledání příčin autor vychází ze zkušeností, které získal v průběhu devadesátých let osobně či zprostředkovaně při vlastním podnikání, a z bohatých zkušeností z období, kdy pracoval jako manažer firmy se zahraniční majetkovou účastí. Dalšími zdroji, použitými k naplnění cíle bakalářské práce a zachycení vývoje finančního leasingu jako významného zdroje financování podnikových investic, jsou především dostupné informace z internetu od institucí, které se danou problematikou zabývají: ČSÚ (Český statistický úřad), ČLFA (Česká leasingová a finanční asociace), webové stránky bank a leasingových společností, tiskové zprávy a dále informace získané formou řízeného rozhovoru se zaměřením na finanční leasing s bývalými kolegy autora, kteří jsou stále aktivními podnikateli. Pro zachycení uceleného obrazu o financování podnikových investic, zejména pak formou finančního leasingu, bude v teoretické části bakalářské práce podán stručný a spíše heslovitý popis nejdůležitějších, dále užívaných termínů, které budou zasazeny do logických celků za podpory doslovných citací z použitých zdrojů uvedených v poznámkách pod čarou, a následně v seznamu použitých zdrojů. Podané informace postavené na publikovaných názorech a zkušenostech jednotlivých autorů použitých knižních zdrojů a na informacích od odborné veřejnosti budou v praktické části práce konfrontovány v dílčím hodnocení jednotlivých podkapitol a zejména pak v úplném závěru bakalářské práce. V teoretické části budou rovněž popsány dvě metody užívané při rozhodování mezi leasingem a koupí na úvěr – tj. „Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr“ a „Metoda čisté výhody leasingu“. Jde o metody, na kterých bude následně ve čtvrté podkapitole praktické části práce výpočtem prokázáno, jaké postavení má finanční leasing ve srovnání s úvěrem u konkrétního podnikatelského záměru z nabídky jedné leasingové společnosti, která nabízí oba způsoby financování. Důvodem podrobného popisu právě těchto dvou metod je nezpochybnitelná skutečnost, že finanční leasing a úvěr jsou nejčastěji využívané cizí zdroje pro financování podnikových investic, a rozhodování o tom, kterému způsobu dá podnik přednost, je tedy klíčové.

Na základě zjištěných informací bude v závěru práce zhodnoceno, jakou roli finanční leasing hrál, hraje a zřejmě bude hrát, jako jeden z významných externích zdrojů financování podnikových investic a jaké příčiny vedou k tomu, že se jedná v podmínkách České republiky o typickou formu externího financování pro velkou skupinu podniků. Posuzování vývoje leasingu bude reflektovat především pohled podniku jednotlivce, který je v našem podnikatelském prostředí zastoupen nejmasověji. Práce nemá ambice zabývat se technikou účtování o leasingu, či podrobně rozpracovávat daňové dopady, ani se nebude podrobně zabývat turbulencí změn v legislativě o dani z příjmu a DPH (viz podkapitoly 3.3.1, 3.3.2.2 a 3.3.3.1). Naopak, pokusí se přiblížit praktickému využití nastrádaných informací jako jistému návodu, jak postupovat při rozhodování o způsobu financování podnikových investic začínajícího podniku jednotlivce při respektování již existujících omezujících podmínek. Cílem práce pak především zůstává vyhodnocení finančního leasingu, jako významného zdroje financování v kontextu zjištěných, a v této bakalářské práci publikovaných závěrů, a jeho postavení v rozhodovacích procesech podniku při určování způsobu financování podnikových investic.

3 TEORETICKÁ ČÁST

V této části, která je zaměřena především na podání uceleného teoretického obrazu o leasingu, autor stručně zachycuje podstatu financování podnikových investic v nezbytných souvislostech. Nejdříve, na základě informací, které autor čerpal z dále uvedených zdrojů, jsou v teoretické části práce definovány termíny jako: investice, zdroje investic a investiční rozhodování. Následně se autor zaměřuje na specifikaci leasingu, respektive na popis tohoto alternativního zdroje financování podnikových investic. Dochází zde k deklaraci takových skutečností, které budou odrážet svůj význam právě v praktické části práce, a tím dojde k propojení se závěry získanými praktickým zkoumáním finančního leasingu.

3.1 Investice

Investicí v ekonomické teorii rozumíme kapitálová aktiva sestávající ze statků, které nejsou určeny pro bezprostřední spotřebu, ale jsou určeny pro použití ve výrobě spotřebních statků nebo dalších kapitálových statků.¹

V nejširším pojetí lze definovat investice jako ekonomickou činnost, při které se subjekt (stát, podnik, jednotlivec) vzdává své současné spotřeby s cílem zvýšení produkce statků v budoucnosti. Obdobnou podobu má i další charakteristika investice, ve které jsou investice chápány jako obětování dnešní (jisté) hodnoty za účelem získání hodnoty budoucí (zpravidla méně jisté).²

3.1.1 Makroekonomické pojetí investic

Z makroekonomického (národohospodářského) pohledu se rozlišují hrubé a čisté investice. Investice snižují momentální spotřebu, ale současně zvyšují poptávku (nejprve po investičních statcích a následně po spotřebních předmětech), tím i výrobu a zaměstnanost, a jsou tak zdrojem dlouhodobého ekonomického růstu celé společnosti.³

¹ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 272

² HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 15

³ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 273

3.1.2 Podnikové pojetí investic

Obecně u podnikových investic platí totéž co o investicích z makroekonomického hlediska, jde rovněž o odloženou spotřebu do budoucna. Z hlediska finančního můžeme podnikové investice charakterizovat jako jednorázově (v relativně krátké době) vynaložené zdroje, které budou přinášet peněžní příjmy během delšího budoucího období (v praxi obvykle nejméně po dobu jednoho roku).⁴

3.1.2.1 Klasifikace investičních projektů

- náhrada zařízení
- výměna zařízení za účelem snížení nákladů
- expanze dosavadního výrobku a rozšíření trhu
- vývoj, výroba a prodej nového výrobku a expanze na nové trhy
- investiční projekty v oblasti bezpečnosti práce a ekologie
- ostatní investiční projekty⁵

3.1.2.2 Klasifikace investic v podniku

- finanční investice
- hmotné (věcné, fyzické) investice
- nehmotné (nemateriální) investice

Investice lze získat koupí, investiční výstavbou, bezúplatným nabytím na základě smlouvy o koupi najaté věci a darováním⁶

3.2 Zdroje financování podnikových investic

V této části práce je nezbytné se zastavit u dvou velmi významných disciplín výrazně ovlivňujících naplňování základního cíle podniku (maximalizovat tržní hodnotu podniku), tedy u finančního řízení podniku a finančního rozhodování podniku. Tyto dva pojmy jsou definovány takto:

⁴ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 273

⁵ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 277

⁶ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 278

Finanční řízení podniku je subjektivní ekonomická činnost spočívající v získávání podnikového kapitálu, který alokujeme do majetku, s cílem maximalizace tržní hodnoty firmy.

Finanční rozhodování podniku nám představuje výběr optimální varianty získávání podnikového kapitálu a jeho využití s cílem maximalizace tržní hodnoty firmy **při respektování různých omezujících podmínek.**⁷

Omezující podmínky – to je právě ta skutečnost, která určuje postup vedení firmy při finančním řízení a finančním rozhodování. Nutnost respektování omezujících podmínek vede v řadě případů k tomu, že nemůže být vedením podniku aplikována ekonomicky nejvýhodnější varianta získávání podnikového kapitálu. Tento stav je předmětem zkoumání v praktické části práce, kde budou některé omezující podmínky vygenerovány a následně uvedeny v závěru práce.

Financováním investice nejčastěji rozumíme financování prvotního pořízení, obnovy a rozšíření různých forem dlouhodobého majetku. Běžně je financování investic označováno jako financování dlouhodobé. Je tomu tak z toho důvodu, že transformace investičního majetku na peněžní formu trvá déle než u běžného majetku a peněžní prostředky jsou vázány v investičním majetku delší dobu. Ve finančním řízení a rozhodování stabilizovaného podniku by měla být dodržována zásada: dlouhodobý majetek podniku je třeba krýt dlouhodobými zdroji, dlouhodobým kapitálem. Krátkodobý majetek může být financován i krátkodobými zdroji. Tato zásada je označována jako zlaté bilanční pravidlo.⁸

Dlouhodobé financování investic by mělo sledovat tři základní cíle:

- a) zajistit ekonomicky zdůvodněnou rozpočtovanou výši kapitálu na podnikem předpokládané investice, splňující požadovanou míru výnosnosti,
- b) dosáhnout co nejnižších průměrných nákladů na požadované investice,
- c) nenarušit finanční stabilitu (nezvýšit podstatně finanční riziko firmy) – např. neúměrným zapojením cizího dlouhodobého kapitálu do financování investic.⁹

⁷ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 9

⁸ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 109

⁹ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 110

3.2.1 Členění zdrojů na interní a externí

Zdroje financování lze členit podle řady hledisek, autor dále používá členění, které se s ohledem na zvolené téma bakalářské práce jeví jako nejvýstižnější, tj. na zdroje interní a zdroje externí, a dále na zdroje vlastní a zdroje cizí.

Různorodost finančních zdrojů používaných k dlouhodobému financování je velice značná, zejména v oblasti externího financování. Důkazem pro toto tvrzení je i následující schéma:¹⁰

Tabulka č. 1 – interní a externí zdroje financování investic:

Interní zdroje	Externí zdroje
Odpisy	Kmenové akcie
Nerozdělený (zadržený) zisk	Prioritní akcie
Dlouhodobé finanční rezervy (rezervní fondy, penzijní fondy)	Obligace
	Dlouhodobé úvěry finančních institucí
	Dlouhodobé úvěry dodavatelské
	Finanční leasing
	Finanční podpora státu či jiných institucí
	Ostatní externí zdroje (různé druhy finančních inovací, rizikový kapitál)

Zdroj: HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 111.

Při financování investic pomocí interních a externích finančních zdrojů se dlouhodobě ve vyspělých průmyslových zemích prosazují tři základní tendence:

1. Rozhodujícím zdrojem financování investic jsou ve většině zemí interní finanční zdroje.
2. Rozhodujícím interním zdrojem financování investic jsou odpisy.
3. V rámci externích zdrojů financování investic převládají ve většině zemí (včetně západní Evropy, Japonska, ČR) bankovní úvěry, v USA mají velkou váhu zdroje z emise obligací.¹¹

¹⁰ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 111

¹¹ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 111

Za velmi důležité v této podkapitole autor pokládá dále uvedené výhody a nevýhody některých (pro tuto práci relevantních) interních a externích zdrojů, které umocní závěry, ke kterým autor v práci dospěje:

Samofinancování: Financování investic prostřednictvím nerozděleného zisku, rezervních fondů a odpisů označujeme jako samofinancování.

Výhody samofinancování jsou např. tyto:

- nezvyšuje se počet akcionářů či věřitelů a jejich kontrolní úloha,
- nevznikají náklady na emisi cenných papírů,
- snižuje se riziko zadlužení, a tím i riziko vzniku nákladů finanční tísně či úpadku,

Nevýhody samofinancování lze shrnout takto:

- poměrně málo stabilní finanční zdroj (zejména zisk),
- relativně dražší zdroj, nepůsobí zde úrokový daňový štít.¹²

Rizikový (rozvojový) kapitál: O rizikovém kapitálu mluvíme jako o zvláštním zdroji možného financování. Zpravidla se vyskytuje v začátku menších a středních firem, které mají obtížný přístup na kapitálový trh a nedisponují dostatkem interních zdrojů. V praxi se objevuje několik (5) odlišných typů poskytování rizikového kapitálu: Předstartovní (zárodečné) financování, Startovní financování, Financování rozvoje podniku, Náhradní financování, profinancování dluhů, Transakční financování a Záchranné financování.¹³

Výhody můžeme shrnout do těchto bodů:

- prostřednictvím rizikového kapitálu je možná promptní realizace nadějných projektů, na které by podnik neměl dostatečné interní zdroje a na které by nebyl schopen získat úvěr,
- použití rizikového kapitálu posiluje vlastní kapitál,
- efektem rizikového kapitálu je nejen získání potřebných peněžních prostředků na investice pro klientské podniky, ale rovněž získání investorských zkušeností, kontaktů a informací.

¹² HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 143

¹³ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 147

Hlavní nevýhody rizikového kapitálu jsou tyto:

- dochází ke zvýšení počtu vlastníků, kteří mohou ovlivnit strategické rozhodování firmy,
- vysoká požadovaná výnosnost investory, kteří se tímto chrání proti vysokému investorskému riziku.¹⁴

Podnikové obligace: jsou takové dlužné cenné papíry, které emituje podnik se záměrem získat od investora dlouhodobý finanční zdroj. Podnik, který obligace emituje, se v nich zavazuje, že ve stanovené době zaplatí majiteli obligace nominální cenu obligace a v dohodnutých termínech i úrok. Financování dlouhodobých podnikových potřeb prostřednictvím podnikových obligací je výhodné pro emitenta z těchto důvodů:

- úrok z obligací je obvykle pevně stanoven, majitel obligace se proto nepodílí na zvýšeném zisku,
- úrok z obligací je daňově uznatelný náklad,
- úroky z obligací jsou na rozvinutém kapitálovém trhu nižší než výnosy z kmenových akcií,
- emise obligací umožňuje udržet kontrolu stávajících vlastníků nad činností podniku,
- dochází k umístění obligací u velkého počtu věřitelů, což umožňuje soustředění velkého a dlouhodobého kapitálu,
- obligace umožňují dosáhnout větší flexibility v kapitálové struktuře podniku.

Naproti tomu stojí určité nevýhody:

- dochází k růstu finančního rizika plynoucího ze zvýšení podílu dluhu na celkovém kapitálu,
- pevné splátky úroku z obligací jsou nevýhodné v případech, kdy dochází k poklesu podnikového zisku,
- emise obligací vyžaduje emisní náklady,
- různé omezující podmínky, které mohou klást věřitelé na emitující podnik.¹⁵

¹⁴ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 148

¹⁵ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 151 a 152

Dlouhodobé úvěry: Podnik může dlouhodobý úvěr získat ve 2 formách:

- a) bankovní úvěr, který je poskytován komerčními bankami nebo pojišťovacími společnostmi nebo penzijními fondy ve formě peněz,
- b) dodavatelský úvěr, který spočívá v poskytování některých druhů fixního majetku v podobě dodávek dodavatelem odběrateli.

Ad a) Termínovaná půjčka: Tento typ dlouhodobého bankovního úvěru je nejčastěji poskytován na rozšiřování hmotného dlouhodobého majetku podniku. Běžně jsou tedy v naší praxi nazývány jako investiční úvěry. Tyto úvěry však mohou být poskytnuty i na jiné účely např.: na trvalé rozšíření oběžného majetku, na pořízení nehmotného majetku, na několikaleté rozlišování nákladů příštích období, na nákup dlouhodobých cenných papírů.

Ad b) Dodavatelské úvěry: Jsou poskytovány především dodavateli strojů a technologických zařízení. Poskytnutí úvěru probíhá tak, že stroje nebo investiční celky jsou odběratelem spláceny postupně včetně úroků. Dodavatelé mohou poskytnout dlouhodobý úvěr přímo, častější je však forma refinancování prostřednictvím bankovních úvěrů. Z hlediska záruky můžeme rozeznávat 2 druhy dodavatelských úvěrů: podmíněný prodejní kontrakt a úvěr na movitou zástavu.¹⁶

Finanční leasing: Tato významná forma externího financování je podrobněji popsána v následující podkapitole bakalářské práce, proto o ní nebude v této části při rozboru některých interních a externích zdrojů pojednáváno.

3.2.2 Členění zdrojů na vlastní a cizí

Dalším používaným způsobem členění zdrojů financování je rozdělení na zdroje vlastní a zdroje cizí, tj. z hlediska původu prostředků. Zde je rozhodující, zda podnik musí peníze, které získá, vrátit, nebo mu zůstávají. Pokud mu zůstávají, jedná se o vlastní finanční zdroj, v případě, že je musí do určitého termínu vrátit, jedná se o finanční zdroje cizí.¹⁷

¹⁶ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 153

¹⁷ HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku*. s. 39

Vlastní zdroje: vklady vlastníků nebo společníků (akcie, účasti), nerozdělený zisk, odpisy, výnosy z prodeje a z likvidace hmotného majetku a zásob.¹⁸

Cizí zdroje: investiční úvěr, obligace, nepřímo i krátkodobý úvěr (uvolní vlastní zdroje vázané v oběžném majetku), dlouhodobé rezervy, splátkový prodej, leasing (nájem výrobního zařízení, dopravních prostředků), rizikový kapitál (venture capital), dotace ze státního (ztrácejí svůj dřívější význam) nebo místního rozpočtu, prostředky z fondů EU.¹⁹

3.3 Leasing

Slovo **leasing** bylo do české terminologie převzato z anglického slova „lease“, které v překladu znamená pronájem. Jedná se o obchodní operaci mezi pronajímatelem a nájemcem, kdy předmětem **leasingové smlouvy** může být jak věc movitá, tak i nemovitá.

Leasing je **z právního hlediska** typickým třístranným právním vztahem mezi osobou dodavatele, pronajímatele a nájemce, při kterém pronajímatel kupuje od dodavatele majetek a za úplaty jej poskytuje nájemci do užívání. Pronajímatel je vlastníkem majetku a uzavírá s nájemcem leasingovou smlouvu na předmět leasingu.²⁰

Leasing **z finančního hlediska** představuje alternativní zvláštní formu financování potřeb podniku prostřednictvím cizího kapitálu. Odlišnost od bankovního úvěru a jiných forem cizího kapitálu spočívá v tom, že vlastníkem zboží je věřitel – pronajímatel.²¹

3.3.1 Historie leasingu

V dnešním pojetí vznikl leasing na počátku 50. let dvacátého století v USA. S tím, jak se leasingové financování v mezinárodním měřítku rychle rozšiřovalo, vyvstal problém jeho mezinárodního výkladu. Určité vyjasnění vnesl do této oblasti v září 1982 Mezinárodní komitét pro účetnické standardy (JADC), který publikoval celou řadu definic mnoha běžných leasingových pojmů. Z praktického hlediska má značný význam tzv. Úmluva UNIDROIT o mezinárodním finančním leasingu, která byla uzavřena 28. 5. 1988

¹⁸ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 279

¹⁹ SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. s. 279

²⁰ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 158

²¹ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 158

v kanadské Ottawě; upravuje transakce finančního leasingu, tj. obsah smluvní úpravy. Ve světovém měřítku (pohled z počátku 90. let dvacátého století) leasing představuje významnou alternativu při rozhodování o financování nových investic. V evropských zemích s vyspělým tržním hospodářstvím se leasing podílí na financování těchto investic přibližně 40 % a v USA 60 %.²² U některých zbožových komodit (civilních dopravních letadel, výpočetní techniky, osobních automobilů) dokonce až 90 %.²³ V našich podmínkách se začal leasing prakticky uplatňovat od roku 1977, kdy byly zpracovány Společné zásady FMZO, FMF, SPK a SBČS pro uskutečňování dovozu a vývozu strojů na základě nájemních smluv. Podstatou těchto obchodních operací bylo nahradit nedostatek plánovaného objemu deviz na pořízení investic. Po splacení nájemného přecházelo příslušné zařízení na čs. subjekt. Takto bylo od roku 1977 do začátku roku 1991 uzavřeno asi 200 smluv. Od poloviny 80. let dvacátého století se začal i u nás prosazovat finanční leasing prostřednictvím ČSOB a příslušné organizace zahraničního obchodu. Kromě zahraničního leasingu se u nás koncem 60. a počátkem 70. let začal uskutečňovat pronájem různých věcí prostřednictvím specializovaných organizací. Nejprve šlo o pronájem pro obyvatelstvo (např. Multiservis – pronájem televizorů aj.), později i pro organizace (např. služba výzkumu v oblasti půjčování analytických a jiných přístrojů). Bouřlivý rozvoj leasingu přišel až se změněnými společenskými podmínkami, které vytvořily prostor pro radikální ekonomickou reformu. V ČSFR v roce 1991 činil obrat tuzemských leasingových společností přibližně 5 mld. Kč. Připočteme-li k této částce odhadem zahraniční leasing, dosáhly celkové investice prostřednictvím leasingu podílu asi 9 %, tj. 8-9 mld. Kč.²⁴

Do této části práce patří také informace o zakotvení leasingu v českém právu z pohledu účetního: Leasing do roku 2003 nebyl výslovně definován v platném českém právu. Není vymezen jako zvláštní smluvní typ ani v občanském, ani v obchodním zákoníku. Poprvé se objevila snaha definovat leasing v roce 2003 ve vyhláškách provádějících zákon o účetnictví. Z pohledu účetnictví se dosud postupuje tak, že o majetku je účtováno na straně vlastníka (většinou leasingové společnosti), která majetek pronajímá, tzn. má jej zaúčtovaný na příslušných majetkových účtech, odpisuje jej, získává od nájemce (uživatele) platby, které je povinna ve věcné a časové souvislosti zahrnout do výnosů. Na straně nájemce (uživatele) po celou dobu využívání cizího majetku, které je umožněno

²² VÁLEK, V. *Leasing – moderní metoda financování*. s. 7

²³ VÁLEK, V. *Leasing – moderní metoda financování*. s. 7

²⁴ VÁLEK, V. *Leasing – moderní metoda financování*. s. 7 a 42

smlouvou o leasingu, je v České republice až dosud postupováno tak, že o majetku není účtováno na příslušných aktivních účtech, není tento majetek odpisován, nýbrž účetní jednotka o něm může účtovat pouze na podrozvahových účtech.²⁵

Předchozí text je zde zařazen i proto, že stále více účetních jednotek (i když se jedná o účetní jednotky, které nejsou předmětem praktické části práce) účtuje o leasingu dle mezinárodních účetních standardů (IAS), v tomto případě dle IAS 17 – LEASINGY, kde je přístup k zachycení aktiva v rozvaze zcela rozdílný - plnou srovnatelnost účetních výkazů zajišťují IAS v kombinaci s mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS).

Podle českých účetních standardů (CAS) o aktivu účtuje pronajímatel, nájemce pouze vykazuje časově rozlišené splátky ve výkazu zisku a ztrát; vykazování leasingu je jedním z nejvýraznějších rozdílů mezi účetní závěrkou zpracovanou dle CAS a dle IFRS.²⁶ Finanční leasing musí společnost, která je v pozici nájemce, vykázat ve své rozvaze na jedné straně jako aktivum a na straně druhé jako závazek. Podle IAS/IFRS společnost, která je v pozici pronajímatele, přestává vykazovat aktivum, které je předmětem finančního leasingu, ve své rozvaze jako konkrétní druh majetku, protože se tato povinnost přenáší na nájemce. Ve své rozvaze pronajímatel okamžikem vzniku finančního leasingu vykáže dané aktivum jako pohledávku vůči nájemci.²⁷

V září 2002 nabylo účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady o aplikaci Mezinárodních účetních standardů. Podle tohoto nařízení mají být IAS/IFRS aplikovány na konsolidované účetní závěrky společností, které emitují veřejně obchodovatelné cenné papíry (registrované cenné papíry) nejpozději od roku 2005. Národní legislativy pak mohou rozšířit povinnost aplikace IAS/IFRS i na individuální účetní závěrky.²⁸

²⁵ BŘEZINOVÁ, H.; MUNZAR, V. *Účetnictví I.* s. 234

²⁶ MRKVIČKA, J.; SLÁDKOVÁ, E.; ŠRÁMKOVÁ, A.; VAŠEK, L. *Finanční účetnictví a výkaznictví.* s. 229

²⁷ KRUPOVÁ, L.; VAŠEK, L.; ČERNÝ, M. R. *IAS/IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.* s. 255 a 268

²⁸ KRUPOVÁ, L.; VAŠEK, L.; ČERNÝ, M. R. *IAS/IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.* s. 1

3.3.2 Druhy leasingu

3.3.2.1 Operativní (provozní) leasing

Operativní leasing představuje krátkodobý pronájem, kdy pronajímatel poskytne předmět leasingu nájemci na dobu určitou. Po skončení doby pronájmu se předmět vrací pronajímateli, který ho obvykle pronajme dalšímu nájemci. Minimální doba pronájmu není nijak vymezena. Obě strany mohou leasingovou smlouvu před uplynutím této doby vypovědět. Pronajímatel zodpovídá za finanční i technickou stránku věci. Doba leasingu je většinou kratší než je doba životnosti zařízení a platby za leasing většinou nepokrývají cenu předmětu leasingu.²⁹

3.3.2.2 Finanční leasing

Z hlediska financování podnikového majetku hraje daleko významnější roli finanční leasing. Finanční leasing je z hlediska času dlouhodobým pronájemem, při němž pronajímatel ekonomicky převádí některá rizika a výnosy související s fungováním aktiva na nájemce. Doba leasingu je v podstatě shodná s dobou ekonomické životnosti pronajímaného předmětu a leasingové splátky kryjí pořizovací cenu pronajatého majetku a ziskovou marži pronajímatele. Za normálních podmínek není možné smlouvu o finančním leasingu vypovědět. Servis, opravy a údržba majetku je zajišťována osobou nájemce. Prostřednictvím finančního leasingu dochází k trvalému pořízení majetku formou splátek.³⁰ Finanční leasing můžeme dále dělit do tří skupin:

1. **přímý** finanční leasing
2. **nepřímý** (zpětný) finanční leasing
3. **úvěrovaný** (konsorciální) leasing

U přímého finančního leasingu pronajímatel koupí majetek od výrobce a pronajme jej nájemci na základě leasingové smlouvy. Nájemce mu splácí leasingové splátky. Nepřímý finanční leasing je charakteristický tím, že podnik prodá svůj majetek leasingové společnosti a ta ho podniku zpětně pronajme. Nájemce tím získá finanční prostředky, pronajímaný majetek prakticky neopustí své místo, avšak podnik (nájemce) ztrácí vlastnické právo k majetku. Úvěrovaný leasing je charakteristický tím, že leasingová

²⁹ HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku*. s. 76

³⁰ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 159

společnost kryje část pronajímaného majetku z vlastních zdrojů a na část si vypůjčuje peníze od věřitele, kterým může být např. banka.³¹

Některé zdroje používají i jiné členění, např. zpětný leasing je uváděn jako samostatný druh leasingu, kdy může být využíván na základě principů operativního i finančního leasingu. Autor pro svou práci však využil výše uvedené členění, kde je zpětný leasing chápán jako jedna z podskupin finančního leasingu, protože dle názoru autora toto členění více odpovídá užití v praxi.

Bezesporu jednou z nejdůležitějších oblastí při rozhodování o pořízení investice formou finančního leasingu je daň z příjmů, která má významný vliv na vlastní výhodnost zvoleného způsobu financování. Podmínky leasingového vztahu je nutné sjednat tak, aby výdaje byly uznány jako výdaj (náklad) podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP), ve znění pozdějších předpisů. Pro přiblížení poměrně zásadní změny ZDP v oblasti finančního leasingu autor ve své práci využil dále uvedenou citaci textu:

Nájemné u finančního leasingu se podle ZDP uznává za daňový výdaj (náklad) za těchto podmínek:

1. je dodržena níže uvedená minimální doba nájmu

Zákonem č. 87/2009 Sb. došlo s účinností od 1. 4. 2009 k dílčí změně v podmínkách pro daňovou uznatelnost nájemného u finančního leasingu hmotného majetku, a to změnou minimální doby nájmu, která byla dosud stanovena podle minimální doby odpisování stanovené v § 30/1 ZDP. Nově stanovenou minimální dobu nájmu u finančního leasingu řeší ustanovení § 24/4/a ZDP, a to takto: v 1. odpisové skupině 36 měsíců; ve 2. odpisové skupině 54 měsíců; ve 3. odpisové skupině 114 měsíců; u nemovitostí nedošlo k žádné změně, tj. doba nájmu musí trvat nejméně 30 let.

2. po ukončení doby nájmu následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem, pronajímatelem a nájemcem, přitom kupní cena najatého HM není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování podle § 31/1/a ZDP k datu prodeje.

³¹ HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku*. s. 76 a 77

3. po ukončení finančního pronájmu s následnou koupí najatého HM zahrne poplatník odkoupený majetek do svého obchodního majetku (tato podmínka se týká jen fyzických osob).³²

Výše uvedené skutečnosti vycházejí ze zákona o dani z příjmů (§ 24 odst. 4, odst. 5 a odst. 6, týkající se finančního pronájmu s následnou koupí) a zůstanou v platnosti minimálně do 31. 12. 2011.

3.3.3 Charakteristika leasingového financování

Obecně lze leasing označit za finančně-obchodní službu, jejíž podstatou je dohoda, na základě které pronajímatel postupuje nájemci právo používat předmět dohody za platbu stanovenou splátkami po sjednané období. Nájem buď je nebo není ukončen převodem vlastnického práva.³³

3.3.3.1 Leasing a DPH

Existují dvě možnosti, jak odvést daň z přidané hodnoty v souvislosti s leasingovou operací: dodání zboží a poskytnutí služby.

Pokud je ve smlouvě dohodnut převod vlastnického práva na konci leasingu, jde o dodání zboží. Pokud je sjednáno jen právo odkoupit předmět leasingu, nebo toto smlouva vůbec neřeší, jedná se o poskytnutí služby.

Úhrada DPH: V případě dodání zboží zaplatí nájemce DPH jednorázově hned na začátku leasingu. Leasingová společnost vystaví daňový doklad. V případě poskytnutí služby platí nájemce DPH spolu s jednotlivými splátkami. Daňovým dokladem je splátkový kalendář.

3.3.3.2 Výhody a nevýhody leasingu

Při rozhodování o možnosti pořízení určité věci na leasing je zapotřebí nejdříve zvážit výhody, nevýhody a rizika spojená s tímto způsobem financování. Tyto dále uvedené výhody a nevýhody leasingu jsou zvoleny po řadě pokusů o kompilaci uváděných výhod a

³² ŠTOHL, P. *Daně 2010 – výklad a praktické příklady*. s. 78

³³ BŘEZINOVÁ, H.; MUNZAR, V. *Účetnictví I*. s. 234

nevýhod v různých literaturách a podkladech, které měl autor k dispozici. Při konečném rozhodnutí se autor především zaměřil na dva zdroje, ze kterých následně čerpal:

1. zdroj - členění dle jednoho z použitých knižních zdrojů - dále uvedeným výhodám a nevýhodám finančního leasingu lze z ekonomického hlediska přiřadit přívlastek „hlavní“:

Mezi výhody a nevýhody leasingového financování patří tyto nejvýznamnější skutečnosti:

- umožňuje užívat majetek, aniž by podnik musel mít kapitál na jednorázové vynaložení všech peněžních prostředků na investici, to urychluje zavedení investice do provozu,
- leasingové financování je velice flexibilní a je často považováno za pružnější než ve vztahu k úvěru a obligacím,
- leasingové financování umožňuje nájemci zahrnovat leasingové splátky do nákladů, a tím snižovat základ zdanění,
- leasing umožňuje nájemci využít majetku, aniž by podstupoval riziko spojené s jeho pořízením.

Je nutné však uvést i některé nevýhody financování prostřednictvím leasingu:

- pořízení majetku touto formou bývá obvykle dražší,
- po ukončení leasingu přechází do vlastnictví nájemce téměř odepsaný majetek,
- transfer některých vlastnických rizik na nájemce,
- omezení užívacích práv nájemce leasingovou smlouvou,
- obtíže při provádění potřebných úprav majetku,
- nemožnost vypovězení smlouvy nájemcem.³⁴

2. zdroj - členění, které spíše mapuje možné problémy doprovázející pořízení majetku formou finančního leasingu a lze je tedy označit za nevýhody, jež však reálně nemusí nastat. Problémy spojené s leasingem - v současné době je pořízení majetku formou finančního leasingu zcela běžnou záležitostí, se kterou se setkává snad každá společnost. Prosté uzavření a řádné ukončení leasingové smlouvy po uplynutí předem sjednané doby odkupem předmětu leasingu nepatří mezi problematické operace. S finančním leasingem jsou však často spojeny i některé netradiční operace, které patří k těm složitějším, a to jak po účetní, tak i po daňové stránce. Mezi běžné, ale přece jen složitější situace patří:

- technické zhodnocení předmětu leasingu v době jeho trvání i po ukončení,

³⁴ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 162

- vznik nákladů spojených s pořízením předmětu leasingu,
- opravy předmětu leasingu,
- cese leasingové smlouvy,
- předčasné ukončení leasingové smlouvy s odkupem i bez odkupu předmětu leasingu.³⁵

3.3.4 Hodnocení leasingu

V této kapitole se autor zaměřil na možnosti porovnávání způsobu financování podnikových investic pomocí leasingu a alternativních zdrojů, tj. především úvěru a vlastních zdrojů. Vlastním porovnáváním se zabývá řada autorů ve svých publikacích³⁶ s různým výsledkem, v závislosti na vstupních podmínkách. Někdy dochází k závěru, že je výhodnější leasing a jindy je výhodnější úvěr, ale všichni, kdo se zabývají touto problematikou, docházejí k jednoznačnému závěru, že financování vlastními zdroji je nejvíce nákladné a tudíž ve srovnání s cizími zdroji nejméně výhodné. Proto se také mnoho autorů, mimo jiné i někteří studenti ekonomických škol ve svých bakalářských či magisterských pracích, zabývají především problematikou porovnávání leasingu a úvěru.

Pro vlastní porovnávání se používají především dvě metody:

1. metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr
2. metoda čisté výhody leasingu

První metoda se dá shrnout do 4 postupných kroků:

- a) nejdříve se kvantifikují výdaje, které vzniknou nájemci v souvislosti s leasingem,
- b) obdobně se určí výdaje, které by měl nájemce v souvislosti s úvěrem, v obou případech se výdaje snižují o vliv daní,
- c) obojí výdaje se musí aktualizovat s přihlédnutím k času, ve kterém byly vynaloženy,
- d) vybere se ta varianta financování, která má nejnižší celkové diskontované výdaje.³⁷

³⁵ PILAŘOVÁ, I. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* s. 60

³⁶ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování.* s. 165-167, SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika.* s. 301-303, JINDROVÁ, B. *Leasing - chyby a problémy.* s. 9-20

³⁷ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování.* s. 163

Druhá metoda vychází z principu porovnávání čisté současné hodnoty investice financované úvěrem a čisté současné hodnoty investice financované leasingem.

Pro výpočet se používá následující vzorec, který je matematickým vyjádřením výše uvedeného principu po několika matematických úpravách:

$$\check{CVL} = K - \left(\frac{\sum_{n=1}^N L_n * (1 - d) + \sum_{n=1}^N d * O_n}{(1 + i)^n} \right)$$

Kde :

\check{CVL} = čistá výhoda leasingu

K = kapitálový výdaj

L_n = leasingové splátky v jednotlivých letech životnosti

d = daňový koeficient

O_n = odpisy v jednotlivých letech životnosti

n = jednotlivá léta životnosti

N = doba životnosti

i = úrokový koeficient, upravený o vliv daně³⁸

Výhodnost či nevýhodnost některého ze dvou způsobů financování, tj. leasingu nebo úvěru, je dána především vstupními podmínkami, za kterých je možné u konkrétních poskytovatelů příslušný finanční zdroj pořídit. Podrobněji se touto problematikou autor zabývá v praktické části práce, kde hodnotí skutečnost, že při rozhodování o výběru optimální varianty financování se především odráží „individuální“ přístup poskytovatelů k zákazníkovi, takže určitá paušalizace problému lze použít pouze v teoretické rovině. Rozhodování je založeno především na rozpoznání různých omezujících podmínek, kde výše uvedené matematické způsoby hrají svou úlohu právě tehdy, když ten, kdo rozhoduje, dokáže omezující podmínky jednotlivých způsobů financování jasně definovat, porovnat, vyjádřit v peněžních jednotkách a pak do vzorců dosadit.

³⁸ HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování*. s. 164

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bude zaměřena na analýzu informací, které se autorovi podařilo v průběhu přípravy podkladů pro bakalářskou práci nashromáždit k vybranému tématu. Z této analýzy budou vygenerovány závěry, jež poskytnou obraz o významu finančního leasingu a o roli, kterou hraje finanční leasing při rozhodování o formě externího financování podnikatelských subjektů. Rovněž zde budou deklarovány příčiny, které podnikatelské subjekty vedou k rozhodnutí financovat podnikové investice právě finančním leasingem.

Základní zdroje informací pro praktickou část práce jsou rozděleny do čtyř skupin:

1. vlastní poznatky autora o roli leasingu v průběhu 90. let dvacátého století při rozvoji podnikání v ČR;
2. statistické údaje o roli leasingu v průběhu 90. let dvacátého století a především rozbor financování podniků pomocí leasingu v letech 2000 až 2010, včetně hodnocení a interpretace jednotlivých údajů;
3. zpracování poznatků z provedeného průzkumu formou řízeného rozhovoru u 12 podniků o způsobu financování podnikových investic s důrazem na leasing, respektive finanční leasing;
4. vlastní zkoumání autora o možnostech financování podnikových financí začínajícího podnikatele (řemeslná živnost), s použitím dvou metod porovnávání leasingu a úvěru z nabídky konkrétní leasingové společnosti.

Následné závěry u každé ze čtyř skupin budou reflektovat dílčí poznatky a pak bude vygenerován společný závěr, kde bude provedena sumarizace příčin, které ovlivňují podnikatele při rozhodování o pořízení investice pomocí leasingu. V úplném závěru práce bude predikován možný vývoj finančního leasingu jako zvláštní formy financování podniku tím, že bude provedena interpretace získaných poznatků ve vzájemných souvislostech.

4.1 Poznatky autora o roli leasingu v 90. letech minulého století

Tato část práce se zaměří na praktické uplatnění zkušeností autora z devadesátých let 20. století, kdy zastával pozici manažera firmy se zahraniční účastí, která působila na českém trhu v oblasti služeb a řemeslných živností – konkrétně nabídka kompletního sortimentu surovin na výrobu zmrzliny a pekařských výrobků (včetně strojů a vybavení prodejen – dodávaných mimo jiné i formou finančního leasingu s řadou doprovodných zvýhodnění). Toto podnikání bylo založeno na jednoduché filosofii, která až zarážejícím způsobem velmi dobře plnila svou marketingovou funkci: „Zmrzlina je luxus, který si může dovolit každý“. Propracovaný a důsledně dodržovaný marketing byl pohonem všech spolupracujících podniků. A zde se ukázal základní problém při zakládání nových podniků jednotlivce, chyběly finanční prostředky pro start těchto nových podniků, které byly pro zahájení obchodní činnosti nezbytné. Právě finanční leasing, jako jediný v té době dostupný cizí zdroj financování, představoval významnou a zásadní úlohu v získávání cizích zdrojů pro základní vybavení podniků, tj. výpočetní techniku a dopravní prostředky. Doba byla taková, že pro začínajícího podnikatele nebylo možné sehnat úvěr od banky (bez ohledu na slušné podnikatelské záměry v odvětví, které bylo v zahraničí zajištěno finančně i organizačně na velmi slušné úrovni). Začínající podnikatel se musel spoléhat především na vlastní prostředky (v řadě případů se skládaly finanční prostředky celé rodiny, aby mohly být zaplacený prvotní výdaje na rozjezd firmy). Při pořízování majetku pomocí finančního leasingu byla většinou jedinou komplikací akontace, jejíž výše odrážela riziko pronajímatele. Leasingové firmy byly (a stále jsou) dobře obeznámeny s postavením příslušné komodity na trhu a mohou dál předmět pronajmout či prodat. Toto je velká výhoda leasingu, která jej mimo jiné rovněž zlevňuje na rozdíl od nákupu na úvěr, kdy banka, zabaví-li předmět pro neplnění úvěrových závazků dlužníka, tyto informace o trhu nemá a předmět nemůže prodat, nebo jej prodává se ztrátou - tato skutečnost naopak úvěr prodražuje, či klade vyšší nároky na zajištění úvěru. Leasing tedy byl v 90. letech dvacátého století, vedle omezených vlastních zdrojů, jednoznačně významným zdrojem, a tím pádem iniciátorem rozvoje podnikání, který nastal po revolučním roce 1989. Tuto tezi rovněž potvrzuje teoretická pasáž této bakalářské práce v podkapitole historie leasingu.

Na základě osobních zkušeností dospěl autor k závěru, že pro velmi početnou skupinu podnikatelů (začínající podniky jednotlivce) byl finanční leasing významným zdrojem podnikových investic a především jediným dostupným cizím zdrojem. Operativní leasing

byl v té době pojmem spíše neznámým a teprve několik let nazpět se tento produkt více prosazuje, ovšem především na úkor finančního leasingu. O tomto svědčí statistické údaje ČLFA z let 2005 a následujících – viz podkapitola „statistiky“.

Příčiny tohoto stavu:

- nedostatek vlastních zdrojů, proto byl leasing jediná dosažitelná alternativa pro uspokojení podnikatelských ambicí;
- obecně nebyl znám efekt finanční páky u cizích zdrojů, ale každý podnikatel věděl, že leasingové splátky jsou nákladem a tudíž snižují základ pro výpočet daně z příjmu;
- nastal velký rozvoj leasingových společností, které chtěly získat svůj podíl na trhu, tudíž docházelo k uzavírání smluv s minimálními požadavky na prověření nájemce;
- rychlost, s jakou bylo možné pronajatou věc převzít do užívání bez zbytečně zatěžující a komplikované administrativy;
- neznalost rizik spojených s leasingem – veškeré informace se šířily většinou ústní formou mezi podnikateli a převládalo nadšení z podnikání;
- existovala velká podpora výrobců a dovozců předmětů pro finanční leasing;
- finanční leasing byl spojen s řadou doprovodných výhod – zajištěný přísun dodávek kvalitních surovin a materiálů pro výrobu na najatých strojích;
- nejžádanější komodity – počítače a automobily, které byly pro většinu začínajících podniků nezbytností, byly prostřednictvím leasingu velmi dobře a administrativně jednoduše dostupné;
- v neposlední řadě banky pro tuto skupinu podnikatelů nevytvářely podmínky pro získání jiného cizího zdroje (úvěr);
- dodavatelské úvěry byly dosažitelné komplikovaně s ohledem na skutečnost, že nové stroje a technologie, které byly většinou z dovozu, byly zatížené komplikacemi při dovozu, proto se pořizovaly zprostředkovaně, právě přes leasingové společnosti.

4.2 Vývoj leasingu v ČR – statistiky.

Na teoretickou podkapitolu bakalářské práce „historie leasingu“ rovněž navazuje tato podkapitola, která mapuje vývoj leasingu v ČR na základě dostupných statistik. Aby bylo možné provést analýzu a ve výsledku zobecnit některé informace získané formou řízených rozhovorů s respondenty – podnikateli z různých oblastí činnosti, kteří autorovi poskytli podklady pro bakalářskou práci (rozbór bude proveden v dalších podkapitolách bakalářské práce), je nutné zasadit tyto závěry do širšího rámce a pokusit se tak najít jisté souvislosti mezi informacemi získanými od zcela náhodného vzorku podnikatelů a celospolečenskými jevy, které je možné interpretovat z uvedených statistických údajů.

4.2.1 Statistiky

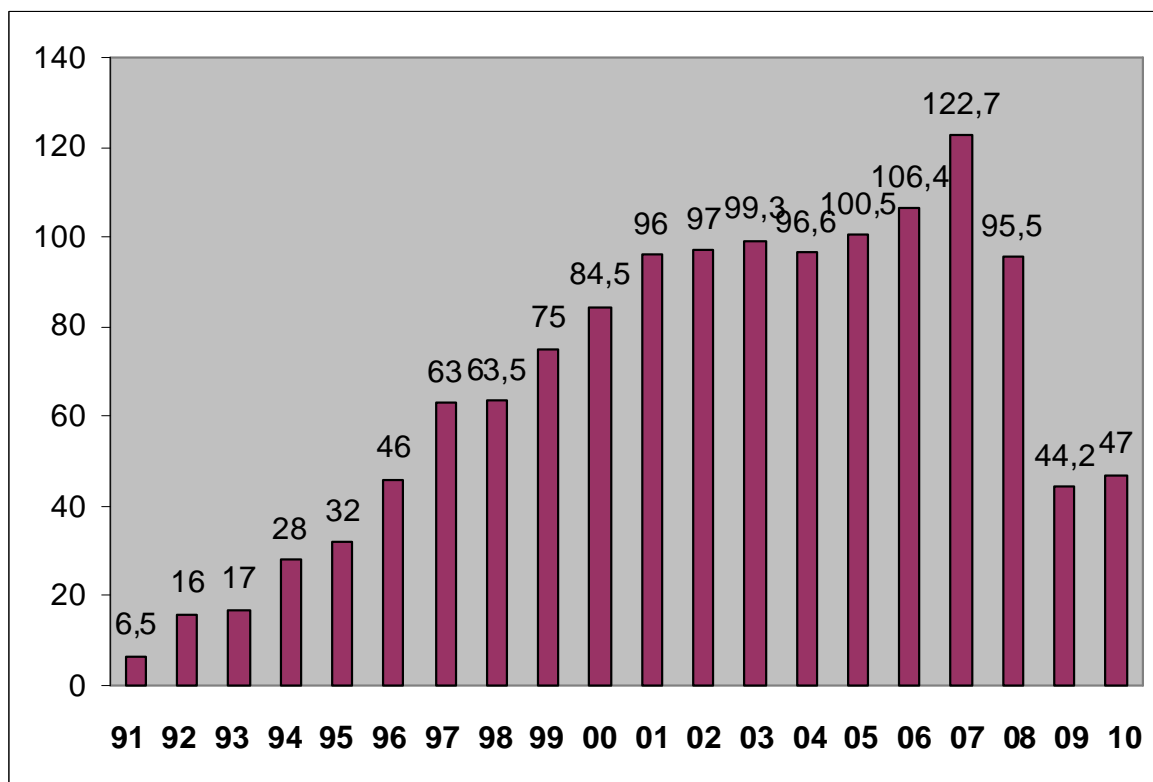
Velmi významným zdrojem informací o vývoji leasingu (i o jiných formách financování podniku) je Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA), která dlouhodobě sdružuje 97 % členských firem na našem trhu leasingu movitých věcí. Vývoj leasingu, který je na webových stránkách touto asociací prezentován, je tudíž možné považovat za hodnověrný, objektivně zhodnocený a pro tuto bakalářskou práci využitelný.

Autor se zaměřil na hledání a analýzu příčin, které by ho mohly opravňovat k vyslovení závěru, že právě leasing je významným zdrojem financování podnikových investic pro obrovskou skupinu podniků, tj. především pro podniky jednotlivce, zejména pak živnostníky.

Na počátku devadesátých let byl leasing v ČR (tehdy ještě politicky ČSSR) opravdu v plenkách, tato skutečnost je zachycena nejen v literatuře (např. v knize Ing. Vratislava Války, CSc., Leasing – moderní metoda financování, která byla vydána v roce 1992), ale i ve statistikách ČLFA. Názorně zachycuje tyto skutečnosti dále uvedený graf.

Předmětný graf je zajímavý právě proto, že je zde zobrazen vývoj leasingu v ČR tak, jak jej zaznamenala ČLFA, která sdružuje až 97 % společností, které na českém trhu právě leasing nabízí. Vývoj je zaznamenán od roku 1991 do roku 2010 včetně.

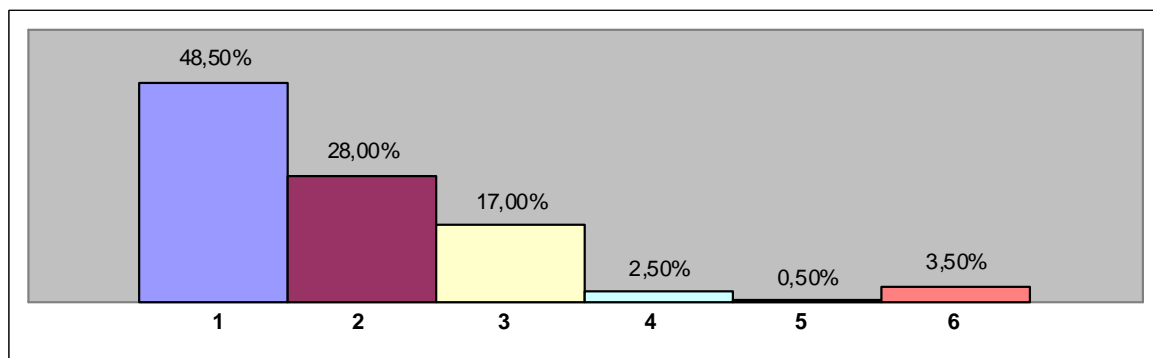
Graf 1: Vývoj leasingu movitých věcí v ČR, objem obchodů (v miliardách Kč):

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz> – závěrečné roční zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

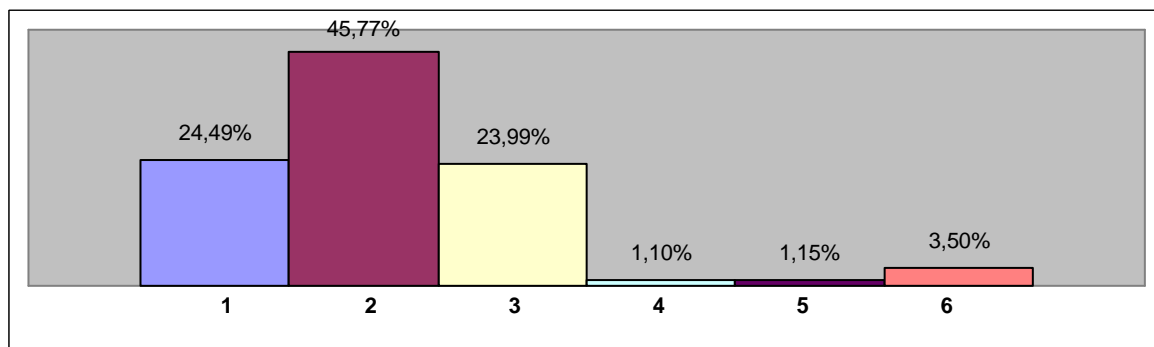
Zajímavé je i srovnání vývoje z pohledu jiného členění, zde je možné v následujících grafech a tabulce zaznamenat strukturální změny v komoditách nabízených leasingovými společnostmi, které poskytují informace ČLFA. Pro srovnání autor vybral roky 2000, 2007 a 2010, které by se daly označit za určité reprezentanty změn ve vývoji leasingu s ohledem na předcházející graf.

Graf 2: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2000 podle komodit:

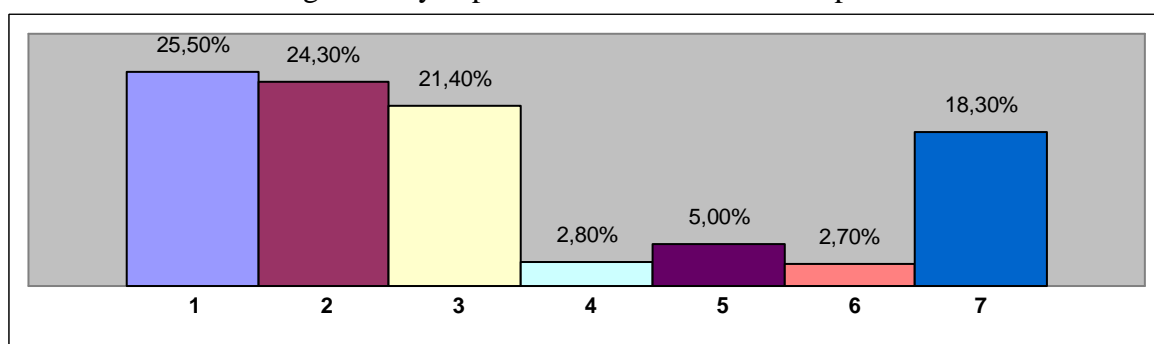
Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz> – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Graf 3: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2007 podle komodit:

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Graf 4: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2010 podle komodit:

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Tabulka 2: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2000, 2007 a 2010, podle komodit:

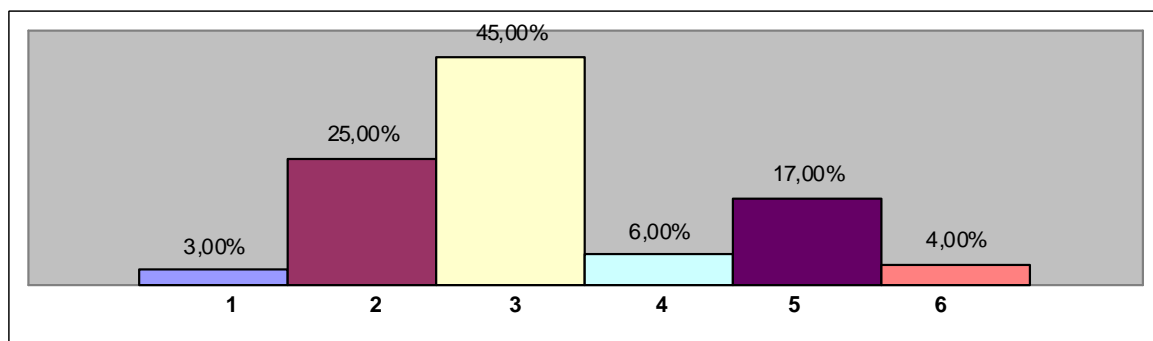
	komodity	2000	2007	2010
1	osobní automobily	48,50 %	24,49 %	25,50 %
2	dopravní prostředky bez osobních aut	28,00 %	45,77 %	24,30 %
3	stroje a zařízení	17,00 %	23,99 %	21,40 %
4	počítače, vybavení kanceláří	2,50 %	1,10 %	2,80 %
5	letadla, lodě, vagóny	0,50 %	1,15 %	5,00 %
6	ostatní	3,50 %	3,50 %	2,70 %
7	fotovoltaická zařízení	---	---	18,30 %

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do tabulky.

Neméně zajímavý, a pro téma práce velmi relevantní je vývoj leasingu v jednotlivých letech podle podnikatelského zaměření sektorů ekonomiky (viz následující grafy a tabulka). Zde je znázorněn nejen vysoký podíl připadající na podnikatele v čerpání leasingu ve srovnání se soukromými spotřebiteli, ale je zde možno vyčíst i pohyby mezi jednotlivými sektory podnikatelů. Tento materiál poslouží pro srovnání celkových statistických údajů s údaji zjištěnými od respondentů - podnikatelů, se kterými autor vedl

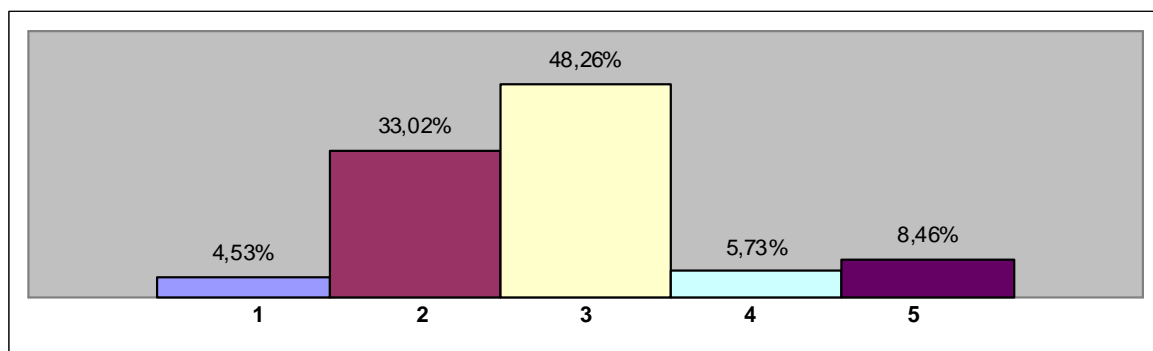
řízený rozhovor s cílem zjistit odpovědi na kladené otázky zaznamenané v další části bakalářské práce. Odpovědi pomohou v obecné rovině vygenerovat příčiny vedoucí k tomu, že v oblasti podnikatelských subjektů využívajících leasing jde o typickou formu externího financování.

Graf 5: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2000 podle podnikatelského zaměření:

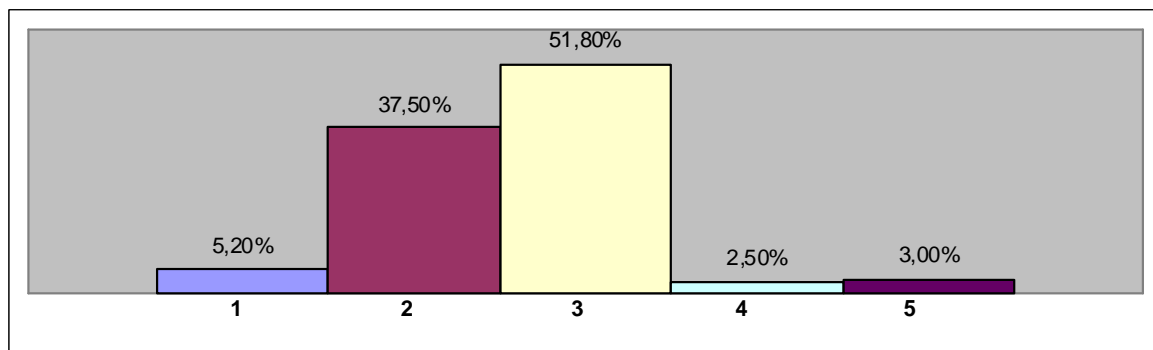
Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Graf 6: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2007 podle podnikatelského zaměření:

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Graf 7: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2010 podle podnikatelského zaměření:

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do grafu.

Tabulka 3: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2000, 2007, 2010, podle podnikatelského zaměření:

	Podle sektorů ekonomiky	2000	2007	2010
1	zemědělství	3,00 %	4,53 %	5,20 %
2	průmysl, stavebnictví	25,00 %	33,02 %	37,50 %
3	služby soukromý sektor	45,00 %	48,26 %	51,80 %
4	služby veřejný sektor	6,00 %	5,73 %	2,50 %
5	spotřebitelé	17,00 %	8,46 %	3,00 %
6	Ostatní	4,00 %	---	---

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz>. – zprávy a statistiky, které autor zpracoval do tabulky.

Dále jsou uvedeny některé postřehy z vývoje leasingového, úvěrového trhu v ČR tak, jak jsou uváděny v tiskových zprávách, ve zprávách o vývoji leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR a ve statistikách ČLFA (uvedené informace jsou pouze zlomkem dostupných informací z výše uvedených podkladů zveřejněných na webových stránkách ČLFA, uvedeny jsou pro dokreslení použitých dat – text je psán kurzívou):

Vývoj nebankovních finančních produktů byl v r. 2008 ovlivněn poklesem růstu ekonomiky, „přes pokles nových obchodů leasing vloni potvrdil svoji úlohu při alokaci kapitálu pro podnikatele“, uvedl předseda představenstva ČLFA Mgr. Ing. M. Kofroň. „Vloni byly u nás jeho prostřednictvím financovány investice za 110 mld. Kč. Leasingem byla opět financována téměř jedna třetina investic do strojů, zařízení a dopravních prostředků. Ve zhoršujících se ekonomických podmínkách byl využíván jako reálná alternativa financování ekonomických subjektů s omezeným přístupem k úvěrům, zejm. malých a středních podniků. To odpovídá trendům v evropském leasingu. Růst spotřebitelských úvěrů členů ČLFA se i při postupně slábnoucích výdajích domácností udržel na dvojciferné úrovni. Totéž platí o úvěrech pro podnikatele. Loňský rok potvrdil, že nebankovní instituce pružně reagují na ekonomické prostředí a poptávku diversifikací nabízených finančních produktů“.

Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v r. 2008: V průběhu r. 2008 se podmínky pro nebankovní finanční produkty nabízené členy České leasingové a finanční asociace (ČLFA) spojené s vývojem úvěrového trhu a celé ekonomiky zhoršovaly. Ztížily se podmínky získávání refinančních zdrojů nebankovních finančních institucí. Leasingové, nebankovní úvěrové a factoringové obchody byly ovlivněny klesajícími tempy ekonomického růstu a slábnoucí poptávkou po investičních i spotřebitelských finančních produktech.

Vývoj leasingu movitých věcí v r. 2008 (po rekordním předloňském růstu čtvrtinový pokles): Proti r. 2007 tak došlo k podstatnému snížení počtu smluv o finančním leasingu (o 48.112 smluv) a ke zvýšení smluv o operativním leasingu (o 4.873 smluv). Koncem r. 2008 probíhaly leasingy strojů, zařízení a dopravních prostředků na základě aktivních 460.704 leasingových smluv uzavřených se členy ČLFA (z toho činil počet aktivních smluv o operativním leasingu 60.013 a počet smluv o správě vozových parků 1.664).

Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v r. 2009: Makroekonomický rámec (výrazný pokles nebankovních finančních obchodů v důsledku recese): Zhoršující se ekonomické prostředí vedlo k podstatnému omezení investičních aktivit a k poklesu poptávky spotřebitelů po úvěrech. Recese byla zároveň spojena s nárůstem objemu pohledávek z finančních obchodů po lhůtě splatnosti. Poskytovatelé nebankovních finančních produktů reagovali na vývoj ekonomiky zpřísněním kritérií pro hodnocení zákazníků, financovaných komodit a rizik sjednávaných transakcí. Byli nuceni odmítnout řadu méně bonitních poptávek.

V r. 2009 pokračoval růst podílu operativního leasingu na celkovém leasingu movitých věcí z předchozích let. Dosáhl 26,9 % (v r. 2008 19,7 %; v r. 2007 12,5 %; v r. 2006 14 %; v r. 2005 12 %). Členské společnosti ČLFA uzavřely v r. 2009 53.302 smluv o leasingu strojů, zařízení a dopravních prostředků (proti 120.492 smlouvám uzavřeným v r. 2008) – z toho 34.073 smluv o finančním leasingu a 19.229 smluv o operativním leasingu. Proti r. 2008 tak došlo k podstatnému snížení počtu smluv o finančním leasingu (o 57.998 smluv) a ke snížení smluv o operativním leasingu (o 9.192 smluv). Koncem r. 2009 probíhaly leasingy strojů, zařízení a dopravních prostředků na základě 384.518 aktivních leasingových smluv uzavřených se členy ČLFA (z toho činil 59.248 počet aktivních smluv o operativním leasingu a 2.097 počet smluv o správě vozových parků).

Vývoj podnikatelských úvěrů a splátkových prodejů pro podnikatele v r. 2009 (další meziroční zvýšení v důsledku diversifikace finančních produktů nebankovních společností). V r. 2009 poskytlo 32 členských společností ČLFA úvěry a jiné neleasingové finanční produkty pro podnikatele (finanční služby pro koncové zákazníky, bez financování skladů) v celkové výši (vstupní dluh) 26,9 mld. Kč. Proti r. 2008 tak došlo ke zvýšení objemu úvěrů pro podnikatele o 6,6 % v případě vedoucích patnácti společností. Podnikatelům poskytly

členské společnosti ČLFA celkem 61.272 úvěrů a splátkových prodejů – o 6.794 více než v r. 2008. Na konci r. 2009 spravovaly 129.702 aktivních úvěrů pro podnikatele.

Na obchodech nebankovních poskytovatelů leasingu, úvěru a factoringu se v roce 2010 projevila skutečnost, že řada poptávek po financování investičních a spotřebitelských záměrů je spojena se značnými riziky a nemůže být akceptována při uplatnění obezřetných kritérií hodnocení zákazníka i financované komodity. Na obchodní výsledky mělo také vliv pokračující rozšiřování nabídky leasingových společností o úvěrové produkty, a to i v reakci na změny ve zdanění leasingu.

V r. 2010 byl udržen čtvrtinový podíl operativního leasingu na celkovém leasingu movitých věcí. Dosáhl 25,8 % (v r. 2009 činil 26,9 %; v r. 2008 19,7 %; v r. 2007 12,5 %; v r. 2006 14 %; v r. 2005 12 %).

I nadále v leasingu movitých věcí u nás dominuje leasing silničních vozidel. Členské společnosti ČLFA uzavřely v r. 2010 49.009 smluv o leasingu strojů, zařízení a dopravních prostředků (proti 53.302 smlouvám uzavřeným v r. 2009) – z toho 27.135 smluv o finančním leasingu a 21.874 smluv o operativním leasingu. Proti r. 2009 tak došlo k podstatnému snížení počtu smluv o finančním leasingu (o 4.293 smluv) a ke zvýšení počtu smluv o operativním leasingu (o 2.645 smluv). Koncem r. 2010 probíhaly leasingy strojů, zařízení a dopravních prostředků na základě 283.782 aktivních leasingových smluv uzavřených se členy ČLFA (z toho činil počet aktivních smluv o operativním leasingu 61.013).

Praha, 10. únor 2011

Společnosti poskytující nebankovní financování i v roce 2010 uplatňovaly obezřetnější kritéria při hodnocení zákazníka i financované komodity. Leasingové společnosti pokračovaly v rozšiřování nabídky o úvěrové produkty, zejména v reakci na změny ve zdanění leasingu.

Podnikatelské úvěry jsou pro firmy stále atraktivnější a využívanější formou financování. Také u nebankovních společností pokračuje diverzifikace nebankovních produktů. I v roce 2010 došlo k jejich meziročnímu růstu o 1,1 % v případě vedoucích patnácti společností, kdy byl už v roce 2009 zaznamenán meziroční růst o 6,6 %.³⁹

³⁹ ČLFA - <http://www.clfa.cz/> - zveřejněné tiskové zprávy a závěrečné zprávy

Následující tabulka shrnuje údaje z registru ekonomických subjektů podle vybraných právních forem. Tato sumarizace dává ucelený obraz o proporcích jednotlivých právních forem podnikání a jejich vývoji a byla částečně inspirací pro rozhodnutí o využití formy dotazování u vybraných podnikatelských subjektů formou řízeného rozhovoru, kde jsou nejvíce zastoupeni právě soukromí podnikatelé.

Tabulka 4: Počty jednotek zapsaných v registru ekonomických subjektů podle vybraných právních forem v České republice:

Rok	Celkem	z toho vybrané právní formy					
		soukromí podnikatelé		obchodní společnosti		družstva	státní podniky
		celkem	z toho zapsaní v obchodním rejstříku	celkem	z toho akciové společnosti		
1990	178 993	124 455	.	.	658	.	3 505
1991	955 647	898 564	9 615	23 112	2 541	3 977	3 737
1992	1 118 637	1 029 343	15 622	39 495	4 076	4 041	3 272
1993	1 250 216	1 114 621	14 068	60 376	4 813	4 617	2 920
1994	1 118 534	938 221	13 034	88 424	6 017	5 214	1 522
1995	1 321 096	1 093 151	14 662	112 514	7 564	6 172	1 003
1996	1 468 940	1 202 097	15 227	130 626	9 255	6 806	694
1997	1 627 626	1 323 364	14 370	145 859	10 353	7 826	550
1998	1 781 334	1 429 946	13 472	165 123	11 697	9 276	332
1999	1 963 319	1 528 151	13 770	188 058	13 009	10 236	255
2000	2 050 770	1 572 917	15 886	204 075	14 092	11 007	200
2001	2 121 562	1 624 445	20 231	214 637	14 845	11 536	177
2002	2 223 745	1 708 204	21 389	220 461	15 260	12 085	145
2003	2 325 977	1 771 945	20 822	232 204	15 903	13 078	126
2004	2 352 601	1 770 014	18 696	244 537	16 403	13 334	107
2005	2 388 490	1 781 096	17 889	256 657	17 031	13 839	102
2006	2 430 481	1 796 336	17 332	270 884	18 093	14 391	93
2007	2 481 863	1 817 408	17 264	290 218	20 455	14 887	85
2008	2 552 149	1 845 016	17 499	311 309	22 700	15 338	78
2009	2 570 611	1 839 233	17 078	329 100	23 312	15 636	76

Legenda k tabulce č. 4: Soukromí podnikatelé celkem zahrnují do konce roku 1991 fyzické osoby s povolením k podnikání podle zákona č. 105/90 Sb., o soukromém podnikání občanů, od roku 1992 fyzické osoby se živnostenským oprávněním a od 3. čtvrtletí 1991 i samostatně hospodařící rolníky, u kterých od 1. 5. 2004 do 1. 5. 2009 proběhla transformace na zemědělské podnikatele – fyzické osoby. Obchodní společnosti zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, komanditní společnosti na akcie (do r. 1992) a akciové společnosti. Družstva zahrnují i družstevní podniky. Do počtu státních podniků nejsou od roku 1994 zahrnuty státní podniky v likvidaci. Důvodem poklesu počtu jednotek v roce 1994 je dokončení promítnutí přeregistrace podnikatelů podle živnostenského zákona.⁴⁰

⁴⁰ ČSÚ - statistiky - tabulka - http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0701.pdf

4.2.2 Některé segmenty statistického zjišťování o úspěšnosti podnikání

Při pátrání po zdrojích informací autor narazil na výsledky zajímavého zjišťování o faktorech úspěšnosti podnikání zveřejněných na webových stránkách ČSÚ (Český statistický úřad). Některé segmenty výsledků zjišťování, které by mohly přispět ke zvolenému tématu bakalářské práce a mají souvislost s investováním, jsou dále uvedeny (text je psán kurzívou):

Od června 2005 do ledna 2006 bylo provedeno národními statistickými úřady třinácti (13) zemí Evropské unie (Česká republika, Dánsko, Estonsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Rakousko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko) a dvou tehdy přistupujících zemí (Bulharsko a Rumunsko) unikátní jednorázové zjišťování o faktorech úspěšnosti podnikání - „Factors of Business Success“. Cílem tohoto zjišťování bylo zhodnotit v mezinárodním kontextu faktory vedoucí k úspěchu a růstu nově vzniklých podniků, zjistit podmínky a motivaci podnikatelů pro založení vlastního podniku, překážky a rizika, se kterými se v prvních letech podnikání museli vyrovnat, a také aktuální situaci a plány sledovaných podniků do budoucna. Hlavní závěry ze všech zúčastněných zemí:

- zkušenosti z oboru a s podnikáním jsou pro podnikatele výhodou, ale nejsou nezbytné pro budoucí úspěšné podnikání,*
- čím mladší podnikatel, tím rychleji se podnik rozrůstá,*
- začínajícím podnikatelům způsobují největší problémy navázání kontaktů se zákazníky a jednání s úřady,*
- jednou z počátečních těžkostí podnikatelů je vymáhání pohledávek, což častěji jako problém uvádějí podnikatelé muži,*
- muži podnikatelé jsou více než ženy optimističtější v hodnocení ziskovosti svých podniků,*
- čím má podnikatel vyšší vzdělání, tím více inovuje svůj podnik,*
- nejčastějšími motivy pro založení podniku byla přání – být svým vlastním pánem a vydělat více peněz,*
- asi 25 % podnikatelů – cizinců ze států, které nejsou členy Evropské unie, podniká ve stavebnictví, což je mnohem více než podnikatelů – státních příslušníků daného státu (16 %).*

Šetření bylo provedeno u subjektů (právnícké a fyzické osoby), které vznikly v roce 2002 a přežily do roku 2005. Náhodným stratifikovaným výběrem byl vytvořen výběrový soubor s 3000 respondenty, kterým byl zaslán jednorázový Dotazník o podmínkách zakládání podniků za rok 2005, IKF 724005, registrovaný ČSÚ ČV 230/05 ze dne 13.7. 2005. Vyhodnocení výsledků bylo provedeno na souboru respondentů, kteří byli současně zakladateli podniků.

Zahájení podnikání a způsob financování

87 % respondentů si zajistilo financování při zakládání podniků z vlastních úspor a 27 % uvedlo pomoc rodiny a přátel. Pouze opravdu malá část začínajících podnikatelů využila bankovních úvěrů, což pravděpodobně svědčí o velmi nevýhodných podmínkách pro začínající podnikatele ze strany peněžních ústavů a rovněž to vypovídá o tom, že se k podnikání rozhodnou hlavně lidé, kteří mají již předem pro podnikání vytvořený finanční základ. Pro překonávání počátečních problémů v podnikání nehraje podnikatelská zkušenost či zkušenost v oboru podnikání, věk, pohlaví nebo vzdělání začínajícího podnikatele výraznou roli. Nejčastěji uváděným problémem je zajištění financování (63 %), jednání s úřady (58 %) a navázání kontaktů se zákazníky (58 %). Podnikatelská zkušenost je výhodou při jednání s úřady, při vymáhání pohledávek, při hledání dodavatelů a rovněž při samotném působení jako podnikatel. Co se týká počátečních problémů jako najít vhodné prostory, použít efektivně informační technologie a získat podporu rodiny, nemají zkušenosti s provozováním podniku žádný význam. Překvapivě pro podnikatele se zkušenostmi s vedením podniku bylo hledání vhodných zaměstnanců a navazování kontaktů se zákazníky těžší než pro nezkušené. Lze usuzovat, že zkušenější podnikatelé jsou lépe obeznámeni s rolí zaměstnanců v souvislosti s úspěchem v podnikání a jsou si více vědomi těžkostí, které výběr zaměstnanců zahrnuje, že dobrý nebo špatný výběr zaměstnanců může podstatně ovlivnit chod a vývoj celé firmy. Záporná korelace u problému s navazováním kontaktů se zákazníky je zarážející, protože podnikatelé se zkušenostmi by měli mít proti úplně začínajícím podnikatelům v dodavatelsko-odběratelských vztazích výhodu. Jediným vysvětlením je, že začali podnikat ve zcela jiném oboru, takže nemohli navázat na předchozí kontakty, a na základě zkušeností jsou si, tak jako u hledání zaměstnanců, vědomi těžkostí spojených se špatně vybranými zákazníky. Pro zahájení podnikání není nezbytně nutné adekvátní dosažené vzdělání, ale přesto vzdělání podnikatele může být klíčovým faktorem úspěšného podnikání. Rozdělení respondentů do skupin podle dosaženého vzdělání je založeno na mezinárodních standardech klasifikace vzdělání:

1. skupina - základní nebo nižší střední vzdělání 13 % podnikatelů,
2. skupina - vyučení, střední odborné nebo všeobecné 61 % podnikatelů, vzdělání s maturitou,
3. skupina - vyšší odborné vzdělání 7 % podnikatelů,
4. skupina - vysokoškolské 19 % podnikatelů.

Před zahájením podnikání lze předpokládat absolvování nějaké odborné přípravy či snahu získat co nejvíce užitečných rad ohledně podnikání. Ačkoli 70 % podnikatelů považuje poradit se o svém podnikání za důležité, různily se poradenské zdroje v závislosti na podnikatelských zkušenostech či na zkušenostech v oboru podnikání. Pro nezkušené podnikatele byly důležité neprofesionální rady, často byla rodina a přátelé jediným poradenským zdrojem. Zřejmě se jedná o odraz nedostatku profesionálních znalostí a také nemožnosti dopřát si placené profesionální konzultace, jako např. kurzy pro podnikatele. Zkušení podnikatelé častěji využívali rady profesionální, zejména od profesionálních znalostí. Poradenství, které poskytují úřady práce a organizace na podporu podnikání nebo finanční instituce, nebylo příliš využíváno.⁴¹

4.2.3 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu

Z grafů je možné vyčíst, jak se leasingové obchody vyvíjely, jaký vliv na vývoj měly jednotlivé komodity movitých věcí a jak byl leasing rozvrstven dle oblastí podnikání. Jedná se pouze o výsek informací, které jsou k dispozici na webových stránkách ČLFA, kde je možné si udělat ucelenější obraz nejen o leasingu, ale i o dalších cizích zdrojích financování v nebankovním sektoru. V části použitých hodnotících zpráv, které autor ocitoval ve své práci, je patrný i prudký vývoj operativního leasingu v poslední době na úkor finančního leasingu, který se sice stále ještě pohybuje na hranici okolo 75 % z celkového objemu leasingových obchodů, ale stále ztrácí. Ze statistik je patrný i trend obrovského propadu leasingových obchodů od roku 2007, kdy obchody na leasingovém trhu v ČR kulminovaly. Ústup leasingu je zapříčiněn řadou okolností a z dostupných zdrojů, které byly při bakalářské práci využity, lze konstatovat, že zásadní vliv na postavení leasingu v letech 2008, 2009 a 2010 měly především tyto dvě skutečnosti:

⁴¹ ČSÚ - <http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1152-07>

- zásadní daňové změny v oblasti leasingu v roce 2008;
- celosvětová (globální) finanční krize z roku 2008 a 2009, která měla za následek stagnaci investic.

Výsledkem těchto změn je mimo jiné i orientace leasingových společností ve větší míře na úvěry. Autor při svém zkoumání porovnával i vývoj ostatních produktů, ale s ohledem na skupinu podnikatelů, na kterou se zaměřil, dospěl k závěru, že zdroji pro podnikání jsou především vlastní zdroje, úvěr a leasing. Pořadí není zvoleno náhodně, ale odráží vývoj, který dává za pravdu autorům uvedeným v teoretické části práce, kteří posuzovali právě tuto trojici zdrojů a dospěli k názoru, že vlastní zdroje jsou nejdražší (nepůsobí zde finanční páka), ale nejsnáze dostupné, úvěry jsou výhodnější než finanční leasing, ale hůře dostupné (horší dostupnost platila především v minulosti) a finanční leasing je produkt, který v sobě zahrnoval dostupnost (větší než úvěr – pomalu ztrácí tuto výhodu) i výhodnost (ve srovnání s vlastními zdroji).

Zajímavou skutečnost, která odráží jednu z příčin, proč právě leasing je významným zdrojem financování podnikových investic, je možné vyčíst z Tabulky 2, poslední řádek (str. 31), kde je zaznamenán nárůst fotovoltaických zařízení – jde o zcela novou komoditu, která byla poprvé evidována teprve ve třetím čtvrtletí roku 2010 (7,2 %) a za rok 2010 již ve výši 18,3 % z celkového objemu leasingových obchodů dle ČLFA (těchto 18,3 % absolutně představuje obchody za 8,6 miliardy Kč). Zde se naplno projevil význam leasingu v podmínkách ČR, zcela nová komodita znamená vysoké riziko a tím pádem snížení možností financování cizími zdroji. Rychlá reakce je patrná právě u leasingových společností, které umí pružně reagovat na nastalou situaci a potřeby, což se stává nezvratitelnou výhodou leasingového financování.

Na dokreslení současného postavení finančního leasingu v ekonomických podmínkách České republiky autor ještě zařazuje dvě pasáže z tiskových zpráv ČLFA. Zde je možné vyčíst nepřehlédnutelný trend ústupu finančního leasingu:

1. Tisková zpráva ke statistikám za 1. čtvrtletí 2009 - 11. května 2009:

„Důvodem výrazného poklesu leasingu, factoringu a spotřebitelských úvěrů je omezování investičních i rozvojových aktivit a další důsledky propadu ekonomiky. Projevil se rovněž odklad leasingů osobních aut do nabytí účinnosti novely zákona o DPH umožňující

odpočet této daně a další novely zkracující odpisy osobních aut na 24 měsíců“, konstatoval místopředseda představenstva ČLFA Jiří Matula. „Úloha těchto produktů pro financování investic, provozu podniků i potřeb domácností se však nesnižuje ani v současných podmínkách. Jsou reálnou alternativou financování subjektů s omezeným přístupem k úvěrům, zejm. malých a středních podniků“. ⁴²

2. Tisková zpráva ke statistikám za 1. čtvrtletí 2010 - 7. května 2010:

„Už několik let pocítujeme přesun od leasingu k úvěrům, což je jev, který je spíše než ekonomickou recesí dán zráním české ekonomiky. V tomto směru jde o přirozený vývoj směrem ke stavu běžnému ve vyspělých zemích. Leasingová čísla tedy nelze interpretovat způsobem, že jde o pokles obchodu leasingových firem, jde o pokles daného produktu,“ uvádí Martin Kofroň, předseda představenstva ČLFA. „Posílení finančního leasingu bude především dáno vývojem poptávky po financování investic, která dnes stagnuje. Finanční leasing umožňuje financovat investici s akceptováním významně vyššího rizika, než je běžné u úvěrových produktů. Zejména těžká dopravní technika a stroje a zařízení jsou typickými komoditami, kde očekáváme udržení pozice finančního leasingu, ne-li jeho posílení.“⁴³

Z části věnované podkladům získaných z ČSÚ: „Jednorázové zjišťování o faktorech úspěšnosti podnikání“, je možné vyčíst některé obecné příčiny, které ovlivňují kvalitu rozhodování v podnicích, a které lze velmi dobře aplikovat i při zkoumání příčin toho, co ovlivňuje podnikatelské subjekty při rozhodování o způsobu financování podnikových investic. Jedná se především o tyto příčiny:

- vzdělání podnikatele (včetně odborné specializace);
- věk podnikatele;
- zkušenosti z podnikání (např. jako zaměstnanec);
- pohlaví;
- kontakty (především pro získání poradenských zdrojů).

⁴² ČLFA - http://www.clfa.cz/tiskove_zpravy/tiskova_zprava2009_1q.doc

⁴³ ČLFA - http://www.clfa.cz/tiskove_zpravy/TZ_1_Q_2010.doc

4.3 Vlastní průzkum v podnicích

V této části práce chce autor, na základě analýzy v oblasti podnikatelských subjektů, nalézt odpověď na otázku, zda je leasing využíván jako typická forma externího financování. Pro případ, že odpověď bude znít „ano“, jaké nejčastější příčiny k tomuto stavu vedou.

4.3.1 Řízené rozhovory

Na základě upřesnění zadání vybraného tématu bakalářské práce autor usoudil, že pro správné posouzení zadaného úkolu bude nezbytné provést průzkum u podnikatelských subjektů s cílem zjistit, jaká struktura financování u toho kterého podniku je upřednostňována a jaké důvody vedou ke konečnému rozhodnutí o způsobu financování.

V průběhu měsíců prosinec 2010, leden a únor 2011, autor oslovil 15 podnikatelů (respektive jednatelů společností), s nimiž je dlouhodobě v kontaktu. Dále v textu uvedené informace byly získány formou řízeného rozhovoru položením připravených otázek. Řízený rozhovor zvolil autor proto, že byl jedinou možnou formou, jak získat potřebné informace poté, co neuspěl s písemným dotazníkem, ačkoliv byl tento se stejným obsahem jako otázky při rozhovoru. Písemnou formu dotazníku odmítli první tři oslovení podnikatelé s tím, že se obávají zneužití. U dalších oslovených podnikatelů autor již nenaléhal a spokojil se s ochotou odpovídat na otázky ústně, ale přísně anonymně. Pro bakalářskou práci tyto odpovědi postačily, protože daly určitý obraz o tom, jaké důvody vedou podnikatele k určení způsobu financování podnikových investic, a jak se v těchto důvodech odráží vzdělání, forma a předmět podnikání.

Připravené otázky:

1. Kdy byla zahájena činnost podniku?
2. Jaká je forma podnikání?
3. Jaké vzdělání má vedení podniku?
4. Kolik má podnik zaměstnanců?
5. Vede účetnictví nebo daňovou evidenci?
6. Uplatňuje náklady skutečné nebo paušální částkou?
7. Způsob financování majetku?

8. Co vedlo k tomu, že je majetek financován finančním leasingem?
9. Co vedlo k tomu, že je majetek financován operativním leasingem?
10. Jaké výhody a nevýhody spatřuji na financování finančním leasingem?
11. Jaké jiné formy financování majetku užívám a proč?

Otázky byly položeny 12 dále uvedeným představitelům vybraných a oslovených podniků. Získané odpovědi na otázky č. 1 – 7 seřadil autor do tabulky pro lepší vypovídací schopnost při sestavování závěrů plynoucích z analýzy získaných podkladů. Oslovené osoby byly označeny velkými písmeny (celkem 12) a pod tabulkou jsou zaznamenána některá získaná fakta z rozhovorů a z odpovědí na otázky č. 8 – 11.

Použité zkratky: FOP – fyzická osoba podnikatel dle zvláštního zákona, FOŽ – fyzická osoba podnikatel dle živnostenského zákona, SO+M – vzdělání střední odborné s maturitou, ÚČ – vede účetnictví, DE – vede daňovou evidenci, P – náklady uplatňuje paušální částkou, FL – finanční leasing, OL – operativní leasing, Ú – úvěr, VZ – vlastní zdroje použité na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek.

Tabulka 5: Odpovědi na otázky č. 1 – 7, seřazené do tabulky:

Otázka	1	2	3	4	5	6	7
Podnik	Rok	Forma p.	Vzdělání	Počet	Účet/Ev.	Náklady	Způsob finan.
A	1990	FOP	VŠ	0	DE	P	VZ, (FL)
B	1991	s.r.o.	VŠE	2	ÚČ	Skut.	FL, Ú
C	1991	s.r.o.	VŠE	7	ÚČ	Skut.	FL, OL, Ú
D	1991	FOŽ	SO+M	2	ÚČ	Skut.	FL, VZ
E	1992	FOP	Vyučen	3	ÚČ	Skut.	FL, VZ
F	1992	FOŽ	VŠ	0	DE	P	FL
G	1992	FOŽ	VŠ	10	ÚČ	Skut.	FL, OL, Ú
H	1993	FOP	VŠ	0	ÚČ	Skut.	VZ
I	1994	s.r.o.	SO+M	2	ÚČ	Skut.	Ú, (FL)
J	1995	s.r.o.	VŠ	3	ÚČ	Skut.	FL
K	1995	FOŽ	SO+M	1	ÚČ	Skut.	FL
L	1995	FOŽ	SO+M	1	ÚČ	Skut.	FL

Zdroj – vlastní zkoumání autora.

A. Soudní znalec v oblasti nemovitostí, na počátku podnikání financoval pomocí finančního leasingu výpočetní techniku včetně software a osobní automobil. Od roku 2001 financuje již vše vlastními zdroji. Leasing přestal používat u počítačů s ohledem na stále se snižující pořizovací cenu a u automobilu z důvodu špatné zkušenosti z okolí po té, co byl automobil pořízený na leasing kolegovi odcizen. Výhodu leasingu spatřoval v rychlosti vyřízení a komplexnosti nabídky, nevýhodu v administrativní a časové náročnosti při odcizení předmětu leasingu a v riziku spojeném se zánikem leasingové společnosti. O jiných formách financování (např. bankovní úvěr) neuvažuje a nikdy je nepoptával (vliv okolí – špatné zkušenosti s bankami).

B. Obchodní zástupce zahraniční firmy, využívá finanční leasing u osobních vozidel a úvěr u financování nákladního automobilu. Výpočetní techniku včetně software financuje vlastními zdroji. Leasing osobních automobilů využívá proto, že s ohledem na délku podnikání a spolupráci se stále stejnou leasingovou společností dosahuje na individuální výhody, které tento způsob financování upřednostňují před pořízením na úvěr. Bankovní úvěr naopak zvolil pro nákup nákladního automobilu po zvážení všech nabídek jako nejvýhodnější (využil své „vysoké bonity“ u banky, kde má veden podnikatelský účet). Výhodu leasingu spatřuje v rychlosti vyřízení. Nevýhodu spatřuje ve skutečnosti, že leasing je obecně dražší cizí zdroj než úvěr pro případ, že by nemohl využít svou individuální výhodu dobrého zákazníka.

C. Obchodní zástupce a současně leasingová společnost, poskytuje na leasing (operativní i finanční) stroje na výrobu zmrzliny včetně vybavení cukráren a některé typy profesionálních kávovarů. Obchodní politiku má založenou na pronájmu strojů s dodávkami surovin (směsí na výrobu zmrzliny a kávu) – tento způsob marketingu je známý rovněž u prodejců piva. Pro vlastní činnost používá leasing i úvěr, důvody jsou prakticky totožné s firmou „B“. Při své praxi se setkal se zpětným leasingem, kdy poskytl tuto formu svému zákazníkovi, který se dostal do finančních potíží při rozvodu (řešil otázku, zda firmu prodat a vyplatit manželku, nebo peníze sehnat jiným způsobem a pokračovat v podnikání s prosperující firmou). Sám finančním leasingem své investice nefinancuje, využívá úvěrů.

D. Instalatér a topenář se zaměřením na rekonstrukce kotlen, zásadně financuje svá osobní i užitková vozidla finančním leasingem, neuvažuje o jiném způsobu, protože mu tento

vyhovuje. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek – různé detekční přístroje a výpočetní techniku financuje z vlastních zdrojů. Nevyužívá služeb daňových poradců, komunikuje pouze s účetní firmou, které předkládá pravidelně účetní doklady a nechce na prosperující firmě nic měnit – základní problém spatřuje pouze v možném nedostatku zakázek.

E. Cukrář, který si sám vyrábí zmrzlinu, využívá pouze finanční leasing na pořízení osobního a užitkového vozu. Na této situaci nehodlá nic měnit a důvodem je skutečnost, že účetnictví mu zpracovává známá účetní, která se odmítla zabývat možností účtovat o hmotném majetku. Ostatní komodity, stroje a výpočetní techniku, financoval vlastními zdroji. Výhody či nevýhody leasingu nezkoumá (má jiné starosti) a leasing používá proto, že tak financuje vozidla každý z jeho okolí.

F. Projektant, který pořizuje na finanční leasing pouze osobní vozidla, již třikrát vozidlo vyměnil a pokaždé při pořizování zhodnotil aktuální nabídku leasingové společnosti pro svou komplexnost jako nejlepší. Výhody a nevýhody leasingu sám příliš nezkoumá, spoléhá se na hodnocení svých známých a kolegů. Ostatní techniku potřebnou pro podnikání pořizuje vlastními zdroji.

G. Zemědělec – živočišná i rostlinná výroba, který používá veškeré dostupné možnosti financování. Jedná se v podstatě o „osvíceného“ podnikatele, který má vysoké osobní ambice a chce rozumět každé oblasti podnikání, který neustále hledá nové podněty pro rozvoj svého podnikání, angažuje se v řadě profesních uskupení, využívá veškeré dostupné dotace a při rozhodování o pořízení každého majetku využívá služeb daňového poradce a nechává si zpracovávat finanční analýzy. Jde o podnikatele, který se vymyká ostatním respondentům především tím, že pracuje se zdroji v řádech deseti-miliónů. Výhody a nevýhody leasingu nehodnotí, jednoznačně akceptuje názor daňového poradce, s kterým dlouhodobě spolupracuje, pouze se nechává podrobně informovat o všech možných dopadech u všech relevantních možností financování a vybírá tu variantu, která představuje dlouhodobě největší finanční efekt. Finančním leasingem financuje osobní automobily, operativním leasingem některé speciální zemědělské stroje (repasované), úvěrem výpočetní techniku a speciální zemědělské stroje včetně traktorů s příslušenstvím.

H. Advokát, který využil finančního leasingu pouze v počátcích podnikání z finančních důvodů (nedisponoval příslušnou finanční hotovostí na pořízení nového osobního

automobilu). Po ukončení leasingové smlouvy již i osobní automobily pořizuje pouze vlastními zdroji. Dále používá výpočetní techniku a software, které rovněž pořizuje vlastními zdroji. Výhody finančního leasingu spatřoval v rychlosti, jednoduchosti, komplexnosti (včetně pojištění) a v okamžité možnosti využívat vybrané vozidlo bez nutnosti disponovat finančními prostředky. Nevýhody, které si uvědomuje především až v současnosti s ohledem na svou praxi, vidí v nesolidnosti některých leasingových společností např. při vyřizování nehod, při jednání s pojišťovnami, při odcizení vozidla a dále v poměrně vysokém riziku likvidace, především méně známých leasingových společností a z toho plynoucích problémů s prodejem pronajatého majetku.

I. Účetní firma a správce nemovitostí, tato společnost využívala finanční leasing v začátcích podnikání k financování výpočetní techniky a dopravních prostředků (původně zahajoval podnikání jako FOŽ). Ale při obnově majetku (pouze vozidel, s ohledem na skutečnost, že výpočetní techniku včetně software obnovuje již z vlastních zdrojů) využívá bankovního úvěru, protože porovnáním nabídek dospěla k názoru, že se jedná o výhodnější způsob financování cizími zdroji. Jako výhodu leasingu uvádí jeho dostupnost pro širší skupiny zájemců (u úvěru musela dlouho pracovat na uznání příslušné „bonity“, která pak měla rozhodující vliv při tvorbě individuálních podmínek pro poskytnutí úvěru), dále pak rychlost a komplexnost nabídky. Nevýhodou je v současné době jeho vyšší cena v porovnání s úvěrem, rizika plynoucí z neexistence vlastnictví a administrativní náročnost řešení komplikací – např. nehody, či požadavek provést technické zhodnocení.

J. Realitní společnost, která využívá pouze finanční leasing, jako jediný cizí zdroj financování. Na leasing pořizuje osobní automobily. Neuvažuje o jiném než tomto osvědčeném způsobu pořizování osobních automobilů – svůj potenciál soustřeďuje do oblasti předmětu svého podnikání a nestojí o komplikace spojené s přechodem na jiný způsob. Jako dlouholetý zákazník stále stejné a osvědčené leasingové společnosti spatřuje výhody v jednoduchosti jednání s leasingovou společností. Daňové aspekty (různé změny) má vždy jasně a v dostatečném předstihu „přetlumočené“ leasingovou společností. Nevýhody nevnímá.

K. Prodejce – stánkař, leasing používá na základě doporučení svého účetního a o výhodách či nevýhodách nepřemýšlí. Řídí se radou, a proto pokládá tento způsob za nejvýhodnější pro svou osobu a pro své podnikání. Finančním leasingem financuje užitkový vůz.

L. Prodejna potravin, finančním leasingem financuje osobní a užitkový automobil, žádné jiné formy financování majetku nevyužívá. Výhodu leasingu spatřuje v tom, že splátky jsou daňově uznatelným nákladem, pořízení na leasing je administrativně a časově jednoduché. Od leasingové společnosti dostává dostatek informací o možnostech další spolupráce při „doběhu“ leasingové smlouvy. Nevýhody nevnímá, o financování např. formou úvěru neuvažuje, ani tento nepoptává, s ohledem na špatné zkušenosti s bankou při financování bydlení.

4.3.2 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu

Analýza získaných odpovědí a z toho plynoucí interpretace zobecněných závěrů: Nejde o počet respondentů, ze kterého by bylo možné generovat nezpochybnitelné závěry, ale je zde dán náznak toho, jak vlastně podnikatel rozhoduje o způsobu financování, jak je ovlivněn svým vzděláním a prostředím, nakolik je veden jistou intuicí či zkušenostmi a nakolik je schopen a ochoten při rozhodování uplatnit i některé ekonomické metody a poznatky. Problémem u této vybrané skupiny je neochota platit za odborné rady a doporučení. Proto se tito podnikatelé, až na výjimku u zemědělce a obchodního zástupce, který má ekonomické vzdělání, spoléhají na své podnikatelské okolí, hodnotí a konzultují osvědčené způsoby, které fungují u ostatních, a řídí se nabídkami, které jim jsou takto „zdarma“ doporučeny. K zásadním chybám zde dojít nemůže, protože např. u cizích zdrojů je díky značné konkurenci jen výjimečně možné, respektive prakticky nemožné, se výrazně zmýlit. Poskytovatelé cizích zdrojů, díky konkurenčnímu prostředí, nabízejí produkty prakticky totožné a je jen na žadateli, aby přesvědčil o svých individuálních kvalitách – i zde je přístup poskytovatelů v hodnocení bonity žadatele či přijímání zajištění stejný (potvrzeno ze studia několika webových stránek bank a společností nabízejících cizí zdroje). I z odpovědi, která byla spíše perličkou (E) se dá usoudit, že může existovat skupina podnikatelů, kteří si zvolí leasing právě proto, že s nimi spolupracující účetní nechce účtovat o dlouhodobém majetku a jeho odepisování – zde je leasing samozřejmě adekvátní náhradou a z poznatků získaných z této oblasti lze říci, že nedochází ani k žádnému velkému omylu či vyšším nákladům – i nový účetní může být vyšším nákladem. Zajímavé jsou také odpovědi, které hodnotí důvody, proč právě finanční leasing je u této skupiny nejčastějším způsobem financování dopravních prostředků. Zde se jasně odráží způsob uvažování mnohých podnikatelů v ČR, kteří nevěří novým věcem, jsou konzervativní, nevidí důvod měnit to, co funguje.

Odpovědi na otázku, jaké výhody či nevýhody spatřují ve financování pomocí leasingu, autor považoval za stěžejní u těch respondentů, kteří svůj majetek financovali nebo financují tímto způsobem. Bylo až s podivem, jak složité, téměř pro všechny respondenty, bylo si alespoň některé výhody či nevýhody uvědomit a posléze formulovat. Svědčí to především o skutečnosti, že způsob financování je sice jeden z nejdůležitějších rozhodovacích procesů, ale po té, co je tento proces ukončen (ve většině případů na několik let), nastupují mnohem „důležitější“ úkoly všedního podnikatelského dne „starost o to, aby firma prosperovala“. Proto není, z provedeného průzkumu to alespoň vyplývá, nic zarážejícího na zjištěném faktu, že podnikatel si uvědomí potřebu něco měnit na zaběhnutých postupech (nevyjímaje způsoby financování) teprve tehdy, když nastoupí nějaká „vlastní - lokální“ krize. Teprve pak je, dle sdělení všech dotázaných, podnikatel nucen hledat cesty k optimalizaci a zvažovat výhodnost či nevýhodnost některé z variant financování podnikových investic, které mu okolí nabízí – mnohdy právě toto čekání „na doraz“ znamená, že nabídka zdrojů se stává omezenější, a tím pádem také dražší. Tento závěr si autor dovolil zobecnit právě proto, že struktura respondentů byla velmi specifická v diferenciaci rozhodovacích procesů, i když v naší společnosti jednoznačně nejvíce zastoupena, o čemž svědčí i tabulka zveřejněná ČSÚ, viz. tabulka č. 4, kde jsou uvedeny údaje z registru ekonomických subjektů podle vybraných právních forem v ČR. Rozhodování o způsobu financování je pro tyto podniky jedinečným rozhodnutím, na kterém již není v průběhu vlastního podnikání co měnit, a objeví se opět po řadě let a většinou je maximálně ovlivněno momentálním stavem na trhu (daňové, cenové, personální, technické a technologické aspekty).

4.4 Financování konkrétního záměru začínajícího podnikatele

Autor navštívil webové stránky několika bank a webové stránky několika společností poskytujících leasing s fiktivní žádostí o úvěr či leasing jako začínající podnikatel. Termín „individuální“ – je zaklínadlo všech poskytovatelů cizích zdrojů, zejména pak poskytovatelů bankovních úvěrů. Spolu s termíny „bonita“ a „zajištění“ pak zřetelně vystihují postavení začínajícího podnikatele při pokusech o získání podnikových investic pomocí cizích zdrojů. Nesmělé pokusy o podporu začínajících podnikatelů je možné v současné době zaznamenat i od státu, jako snahu o zmírnění dopadů na nezaměstnanost při reorganizaci státní správy a přípravě ekonomické reformy po volbách 2010. Finanční podpora poskytovaná úřady práce na rozjezd podnikání je malá, ale jistě motivující pomoc.

4.4.1 Porovnání konkrétní nabídky leasingu a úvěru

Pro získání některých dílčích podkladů pro zpracování praktické části práce autor jako inspiraci využil část seminární práce z předmětu „marketing“, kterou vypracoval v prvním semestru studia na SVŠE Znojmo s.r.o., jednalo se o marketingový plán, případovou studii, kde prakticky aplikoval teoretické poznatky získané v rámci studia na konkrétní marketingovou situaci. Pro tuto část bakalářské práce byla využita nabídka jedné leasingové společnosti: B-LEASING s.r.o., která nabízí leasing požadovaných strojů. Jak již napovídají trendy (těmito trendy se bude autor zabývat podrobněji v závěru práce) ve financování cizími zdroji, i tato společnost se částečně přeorientovala na další žádaný produkt, kterým je úvěr. Pomocí výpočtů bude zhodnocena a porovnána konkrétní komplexní nabídka financování požadovaných strojů.

Tabulka 6: Kalkulace – nabídka na trhu:

<i>Leasing a úvěr na zmrzlinové stroje - výpočet splátek</i>			
<i>Pořizovací cena bez DPH</i>	<i>500000 Kč</i>	<i>Způsob</i>	<i>leasing a úvěr</i>
<i>Pořizovací cena vč. 20 % DPH</i>	<i>600000 Kč</i>	<i>Klient</i>	<i>podnikatel</i>
<i>Doba nájmu (leasing)</i>	<i>60 měsíců</i>	<i>Zůstatková cena</i>	<i>1220 Kč - leasing 0 Kč - úvěr</i>
<i>Doba nájmu i úvěru je stejná jako počet splátek.</i>			

<i>Počet splátek</i>	<i>Cena vč. DPH</i>	<i>Mimořádná splátka</i>		<i>Koeficient</i>	<i>Splátka bez DPH</i>	<i>Splátka celkem leasing i úvěr</i>
		<i>v %</i>	<i>v Kč</i>			
60	600000	10	60000	1.2195	9695	11635
60	600000	15	90000	1.2087	9170	11005
60	600000	20	120000	1.1973	8640	10370
60	600000	25	150000	1.1865	8115	9740
60	600000	30	180000	1.1752	7585	9105
60	600000	35	210000	1.1643	7060	8475
60	600000	40	240000	1.1535	6535	7840
60	600000	45	270000	1.1427	6010	7210
60	600000	50	300000	1.1318	5485	6580
<i>Poplatek při uzavření smlouvy</i>				<i>Pojištění 1.260% z pořizovací ceny za rok</i>		
<i>300001 - 1000000 Kč</i>		<i>1.0 % z pořiz. ceny bez DPH</i>		<i>Neplátcí DPH</i>		<i>7560 Kč</i>
				<i>Plátcí DPH</i>		<i>6300 Kč</i>

Zdroj: B-LEASING s.r.o. - <http://www.b-leasing.cz>.

Dále jsou uvedeny výpočty vycházející z této konkrétní kurzívou psané nabídky. Porovnání nabízeného leasingu a úvěru - pro zjednodušení výpočtů, s ohledem na skutečnost, že jsou porovnávány oba produkty nabízené za stejných podmínek, jsou uvažovány splátky jako roční (tj. uvedená splátka bez DPH shodná pro leasing i úvěr násobena 12) po dobu 5 let. Úroková míra u úvěru bude vypočítána pomocí vzorce pro anuitní splátku a následně pomocí tabulky diskontních faktorů.⁴⁴ Výpočet bude proveden pomocí metody diskontovaných výdajů na leasing a úvěr, a ověřen i užitím metody čisté výhody leasingu. Výpočet se zdá být na první laický pohled zbytečný, protože podmínky pro poskytnutí leasingu i úvěru jsou shodné, stejně tak výše splátek. DPH a zůstatková cena leasingu výpočty neovlivní. Mimořádné splátky shodné pro úvěr i leasing budou uvažovány při výpočtech ve výši 10 % a 50 %, závěrečné hodnocení výpočtů neovlivní. Příjemce proto zdánlivě zvažuje pouze vzájemné výhody a nevýhody obou produktů ve světle individuálních požadavků, postojů a daňových aspektů ve vztahu k DPH, zůstatkové ceně a mimořádným splátkám.

⁴⁴ HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku*. s. 170

1. Výpočty u první varianty z nabídky

- mimořádná splátka 10 %, pro oba produkty stejná, zaplacená při podpisu smlouvy, proto se nebude s touto částkou při výpočtech pracovat, pouze ovlivní vlastní výši posuzovaného kapitálového výdaje.
- roční splátka $9695 * 12 = 116340,-$ Kč, po dobu pěti let
- odpis lineární z pořizovací ceny strojů, tj. z 500.000,- Kč = 100.000,- Kč
- výše kapitálového výdaje po zaplacení 10 % mimořádné splátky = 450.000,- Kč
- úrok. sazba bude vypočítána z výše anuitní splátky: $A = K * \text{umořovatel} (5 \text{ let}; i \%)$, z toho vyplývá (při provedení výpočtů a za využití tabulek pro $A = 116340,-$ a $K = 450.000,-$), že úroková sazba „i“ = 9,2139 %
- daň z příjmů – je uvažována sazba 15 %.

Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr:

Tabulka 7: Výdaje spojené s úvěrem:

Rok	ZC úvěru	Splátka	Úrok	Odpisy	Úrok + odpisy	Daňová úspora	Výdaj po zdanění
1.	450 000	74 877	41 463	100 000	141 463	21 219	95 121
2.	375 123	81 777	34 563	100 000	134 563	20 184	96 156
3.	293 346	89 311	27 029	100 000	127 029	19 054	97 286
4.	204 035	97 540	18 800	100 000	118 800	17 820	98 520
5.	106 495	106 528	9 812	100 000	109 812	16 472	99 868
Celk.	-33	450 033	131 667	500 000	631 667	94 749	486 951
Rozdíl 33,- je zaviněn zaokrouhlováním (při výpočtu „i“)							

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Tabulka 8: Výdaje spojené s leasingem:

Rok	Leasingová splátka	Daňová úspora	Leasing. výdaj po dani
1.	116 340	17 451	98 889
2.	116 340	17 451	98 889
3.	116 340	17 451	98 889
4.	116 340	17 451	98 889
5.	116 340	17 451	98 889
Celkem	581 700	87 255	494445

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Tabulka 9: Diskontované náklady (výdaje) spojené s úvěrem a leasingem – diskontní sazba po zdanění 15 % daní z příjmu: $9,2139 * (1 - 0,15) = 7,8318 \%$, odúročitel je určen výpočtem:

Rok	Odúročitel	Výdaj úvěr	Výdaj leasing	Disk. výdaj úvěr	Disk. výdaj leasing
1.	0,9274	95 121	98 889	88 215	91 710
2.	0,8600	96 156	98 889	82 694	85 045
3.	0,7976	97 286	98 889	77 595	78 874
4.	0,7396	98 520	98 889	72 865	73 138
5.	0,6859	99 868	98 889	68 499	67 828
Celkem	-	486 951	494 445	389 868	396 595

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Úvěr je v tomto případě výhodnější o 6.727,- Kč.

Metoda čisté výhody leasingu (pro výpočet je využit vzorec z teoretické části práce):

Tabulka 10: Diskontovaný odpisový daňový štít (ODŠ):

Rok	Odpisy	ODŠ	Odúročitel	Diskontovaný ODŠ
1.	100 000	15 000	0,9274	13 911
2.	100 000	15 000	0,8600	12 900
3.	100 000	15 000	0,7976	11 964
4.	100 000	15 000	0,7396	11 094
5.	100 000	15 000	0,6859	10 289
Celkem	500 000	75 000	-	60 158

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

$$\check{C}VL = K - \left(\frac{\sum_{n=1}^N Ln * (1 - d) + \sum_{n=1}^N d * On}{(1 + i)^n} \right)$$

$$\check{C}VL = 450.000 - (396.595 + 60.158) = - 6.753,- \text{ Kč}$$

Rozdíl ve výši 26,- Kč mezi výpočty jednotlivých metod je zaviněn zaokrouhlováním a je zanedbatelný ve srovnání s rozdílem, který je mezi pořízením strojů na úvěr a na leasing. Pořízení na úvěr je v tomto konkrétním případě výhodnější.

2. Výpočty u poslední varianty z nabídky

- mimořádná splátka 50 %, pro oba produkty stejná, zaplacená při podpisu smlouvy, proto se nebude s touto částkou při výpočtech pracovat, pouze ovlivní vlastní výši posuzovaného kapitálového výdaje.
- roční splátka $5485 \cdot 12 = 65820,-$ Kč, po dobu pěti let
- odpis lineární z pořizovací ceny strojů, tj. z 500.000,- Kč = 100.000,- Kč
- výše kapitálového výdaje po zaplacení 50 % mimořádné splátky = 250.000,- Kč
- úroková sazba je vypočítána z výše anuitní splátky: $A = K \cdot \text{umořovatel} (5 \text{ let}; i \%)$, z toho vyplývá (při provedení výpočtů a za využití tabulek pro $A = 65820,-$ a $K = 250.000,-$), že úroková sazba „i“ = 9,9224 %
- daň z příjmů – je uvažována sazba 15 %.

Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr:

Tabulka 11: Výdaje spojené s úvěrem:

Rok	ZC úvěru	Splátka	Úrok	Odpisy	Úrok + odpisy	Daňová úspora	Výdaj po zdanění
1.	250 000	41 014	24 806	100 000	124 806	18 721	47 099
2.	208 986	45 084	20 736	100 000	120 736	18 110	47 710
3.	163 902	49 557	16 263	100 000	116 263	17 439	48 381
4.	114 345	54 474	11 346	100 000	111 346	16 702	49 118
5.	59 871	59 879	5 941	100 000	105 941	15 891	49 929
Celk.	-8	250 008	79 092	500 000	579 092	86 863	242 237
Rozdíl 8,- je zaviněn zaokrouhlováním (při výpočtu „i“)							

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Tabulka 12: Výdaje spojené s leasingem:

Rok	Leasingová splátka	Daňová úspora	Leasing. výdaj po dani
1.	65 820	9 873	55 947
2.	65 820	9 873	55 947
3.	65 820	9 873	55 947
4.	65 820	9 873	55 947
5.	65 820	9 873	55 947
Celkem	329 100	49 365	279 735

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Tabulka 13: Diskontované náklady (výdaje) spojené s úvěrem a leasingem – diskontní sazba po zdanění 15 % daní z příjmu: $9,9224 * (1 - 0,15) = 8,4340 \%$, odúročitel je určen výpočtem:

Rok	Odúročitel	Výdaj úvěr	Výdaj leasing	Disk. výdaj úvěr	Disk. výdaj leasing
1.	0,9222	47 099	55 947	43 435	51 594
2.	0,8505	47 710	55 947	40 577	47 583
3.	0,7843	48 381	55 947	37 945	43 879
4.	0,7233	49 118	55 947	35 527	40 466
5.	0,6671	49 929	55 947	33 308	37 322
Celkem	-	242 237	279 735	190 792	220 844

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

Úvěr je v tomto případě výhodnější o 30.052,- Kč

Metoda čisté výhody leasingu (pro výpočet je využit vzorec z teoretické části práce):

Tabulka 14: Diskontovaný odpisový daňový štít (ODŠ):

Rok	Odpisy	ODŠ	Odúročitel	Diskontovaný ODŠ
1.	100 000	15 000	0,9222	13 833
2.	100 000	15 000	0,8505	12 758
3.	100 000	15 000	0,7843	11 765
4.	100 000	15 000	0,7233	10 850
5.	100 000	15 000	0,6671	10 007
Celkem	500 000	75 000	-	59 213

Zdroj: Vlastní výpočet autora.

$$\check{C}VL = K - \left(\frac{\sum_{n=1}^N Ln * (1 - d) + \sum_{n=1}^N d * On}{(1 + i)^n} \right)$$

$$\check{C}VL = 250.000 - (220.844 + 59.213) = \underline{\underline{- 30.057,- Kč}}$$

Rozdíl ve výši 5,- Kč mezi výpočty jednotlivých metod je zaviněn zaokrouhlováním a je zanedbatelný ve srovnání s rozdílem, který je mezi pořízením strojů na úvěr a na leasing. Pořízení na úvěr je v tomto konkrétním případě výrazně výhodnější.

Za použití obou metod pro rozhodování mezi leasingem a koupí na úvěr autor ověřil, že u zdánlivě stejně výhodných variant financování podnikové investice na základě nabídky od jednoho poskytovatele cizího zdroje, je díky odpisovému daňovému štítu výhodnější nabídka na úvěr a tato výhoda narůstá s nárůstem výše první mimořádné splátky při podpisu smlouvy o poskytnutí úvěru nebo u leasingové smlouvy. Nabídky se opravdu rovnají pouze tehdy, není-li požadována žádná mimořádná splátka (tuto skutečnost autor rovněž ověřil výpočtem, který zde již však neuvádí).

4.4.2 Závěry autora a popis příčin tohoto stavu

Provedenými výpočty při použití dvou metod pro porovnání leasingu a úvěru (Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr a Metoda čisté výhody leasingu) dospěl autor k závěru, že především díky odpisovému daňovému štítu, tato zdánlivě vyrovnaná nabídka jednoznačně převáží rozhodnutí o způsobu financování podnikových investic ve prospěch úvěru. Příčinou je i skutečnost, že leasingové firmy v důsledku turbulence v daňových zákonech ČR a na základě dopadů celosvětové finanční krize začaly uplatňovat obezřetnější kritéria při hodnocení zákazníka i financované komodity a rozšiřují nabídku o úvěrové produkty, zejména v reakci na změny ve zdanění leasingu.

5 ZÁVĚR

Cílem práce bylo hledat příčiny, které vedou k tomu, že finanční leasing byl, a stále je, typickou formou externího financování podnikových investic. Role finančního leasingu je demonstrována na dílčích závěrech, z pohledu čtyř různých kategorií, tak jak jsou uvedené ve čtyřech podkapitolách praktické části bakalářské práce. Autor došel k závěru, že našel základní příčiny stavu, proč finanční leasing „byl“ významným zdrojem financování podnikových investic. Leasing v minulosti sehrál tuto svou roli a nyní, v důsledku dopadů celosvětové krize, ale zřejmě především z toho důvodu, že i v ČR dochází k jakémusi „zapadnutí“ leasingu do normálu, nachází si své místo v ekonomice, které mu ve vyspělých ekonomikách náleží. I v podmínkách ČR bude zřejmě finanční leasing vnímán spíše jako „zvláštní forma financování podniku“ vedle faktoringu a forfaitingu. Příčiny úspěchu leasingu přesto autor vydefinoval a tyto zůstanou platné, i když role leasingu už nebude tak výrazná.

Příčiny, proč podnikatelské subjekty (v tomto případě především soukromí podnikatelé) využívají finanční leasing jako typickou formu externího financování:

- Banky, jako tradiční poskytovatelé cizích zdrojů, nemají obecně dobrou pověst.
- Pořízení finančního leasingu je rychlejší, administrativně méně náročné, než např. pořízení bankovního úvěru (tento rozdíl, který byl dříve významný při volbě mezi leasingem a úvěrem, je dnes již reálně stírán – mezi podnikateli však tento názor přetrvává).
- Některé leasingové společnosti s ohledem na objemy uzavřených smluv u konkrétní komodity dosáhnou na výraznější slevy od výrobce (klasický příklad jsou automobily, kdy pořizovací cena vozu financovaného finančním leasingem je nižší, než u vozu pořízeného od autorizovaného prodejce, a s připočtením daňového efektu je dosažený výsledek významný v porovnání s vlastními zdroji).
- Přirozená nechuť ke změnám – teprve určitá individuální krize nutí podnik zabývat se hlubší analýzou a porovnáváním možných alternativních zdrojů.
- Jistý druh setrvačnosti, kdy podnik, který prosperuje, nemá motivaci k revizi oblasti, která nevykazuje problémy.

- Dlouhý časový interval mezi potřebami investic u podniků jednotlivce; proto vítězí již použitý a vyhovující (bezproblémový) způsob financování – podnik se zaměřuje na důležitější otázky podnikání a to je např. každodenní boj s konkurencí o zákazníka.
- Způsob výběru finančního zdroje ovlivňuje věk podnikatele – mladší jsou připravenější k vnímání růzností a jsou ochotnější k riziku, proto mají-li možnost, tak způsob financování změní a návrat k finančnímu leasingu pro prosperující firmu prakticky nepřichází v úvahu.
- Vzdělání má velký vliv na ochotu ke změně – vysokoškolsky vzdělaní lidé reflektují ekonomické změny a dokáží z nich profitovat.
- Kombinace nižšího věku a vyššího vzdělání jednoznačně reprezentuje podnikatele, který bude statistiky leasingu tlačit směrem dolu, protože využije ty nabízené formy financování, které budou ekonomicky výhodnější (finanční leasing zřejmě obecně neobstojí).
- Podnikatelé s nižším vzděláním se řídí více neprofesionálními radami, zdrojem informací pro ně jsou často rady členů rodiny a přátel, na rozdíl od vzdělanějších, kteří vyhledávají profesionální rady, a jsou ochotní za ně i zaplatit. Bakalářská práce se zaměřila především na skupinu podnikatelů, kteří jsou ve spektru podnikatelů nejmasovější formou – podniky jednotlivce, proto autor dospěl k závěru, že finanční leasing je právě proto tak úspěšný, že jeho výhody jsou masově a zdarma šířeny, kdežto nevýhody a z nich pramenící rizika jsou taktně zamlčovány.
- Finanční leasing vítězí tam, kde se objeví některá nová komodita, protože leasingové společnosti jsou pružnější než tradiční instituce a mají jednu velkou přednost – mohou se na konkrétní komoditu specializovat, a tím pádem snižují rizika plynoucí z neúspěšných obchodů, kdy mohou vrácené zboží opět pronajmout, protože mají přehled o potřebách trhu.

Problematika finančního leasingu tak, jak se jí zabýval autor v bakalářské práci, přinesla řadu poznatků z oblasti financování podnikových investic. V teoretické části práce je finanční leasing popisován jako cizí zdroj, jehož význam v ČR v průběhu utváření podnikatelského prostředí od roku 1989, kdy došlo k zásadním politickým, společenským, ale i ekonomickým změnám, velmi významně narůstal a to až do roku 2001. Zvláštní význam pro finanční leasing měl rok 2007, kdy došlo ke kulminaci obchodů s tímto

produktem a vzápětí v letech 2008 až 2010 k velmi strmému poklesu. Důvodem výrazného poklesu jsou bezesporu změny v daňové úpravě a dále celosvětová finanční krize, která značně ovlivnila poptávku i nabídku cizích zdrojů. Banky a především tradiční poskytovatelé nebankovních cizích zdrojů reagovali na vývoj ekonomiky zpřísněním kritérií pro hodnocení zákazníků, financovaných komodit a rizik sjednávaných transakcí. Byli nuceni odmítat řadu méně bonitních poptávek. Došlo i k zajímavému vývoji v utváření konkurence poskytovatelů, kdy banky, jako představitelé institucí, jejichž doménou je poskytování úvěrů, začaly nabízet také financování formou leasingu a naopak leasingové společnosti ve větší míře poskytují úvěry. Jak vyplývá z praktické části práce, kde je porovnána konkrétní nabídka jedné leasingové společnosti na financování strojů formou finančního leasingu i úvěru, úvěr je jednoznačně výhodnější než pořízení strojů prostřednictvím finančního leasingu.

Po prostudování veškerých použitých materiálů hodnotí autor finanční leasing jako významný zdroj financování podnikových investic. Finanční leasing je vhodný pro rozjezd podniku, zde má své místo a význam pro velkou skupinu podniků, které nedosáhnou na jiný cizí zdroj. Pro naplňování základního poslání podniku je však nutné a žádoucí přejít na jiný, ekonomicky výhodnější zdroj. Význam leasingu klesá s rozvojem podniku, zařazuje se do skupiny cizích zdrojů, která je v literatuře nazývána „zvláštní“. Vývoj leasingu v ČR dává tomuto označení za pravdu. Je nutné, aby podnikatelé získali alespoň minimální ekonomické znalosti a hlavně, aby profesní skupina „účetní“, která má značný vliv na rozhodování podniků jednotlivce v oblasti investic a daní, byla právě tím nositelem nových trendů, které zajistí integraci naší ekonomiky do ekonomiky evropské, a tím pádem i světové. Finanční leasing byl významným zdrojem pro řadu začínajících podniků, nadále zůstává významným zdrojem pro úzkou specifickou skupinu výrobků (např. letadla, lodě, fotovoltaická zařízení), ale jako celek ustupuje levnějším zdrojům, které díky zvyšující se ekonomické gramotnosti, postupně spolu se zásahy státu v oblasti daní, odsouvají leasing, zejména pak finanční leasing z jeho významného postavení.

6 POUŽITÉ ZDROJE, SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Knižní publikace:

BŘEZINOVÁ, H.; MUNZAR, V. *Účetnictví I.* 3. přepracované a rozšířené vyd. Praha: Institut Svazu účetních, 2007. 494 s. ISBN 978-80-86716-45-9.

HRDÝ, M. *Strategické finanční řízení a investiční rozhodování.* 1. vyd. Praha: BILANCE, 2008. 200 s. ISBN 80-86371-50-6.

HRDÝ, M.; HOROVÁ, M. *Finance podniku.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 180 s. ISBN 978-80-7357-492-5.

JINDROVÁ, B. *Leasing – chyby a problémy.* 2. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 96 s. ISBN 80-247-0132-4.

KRUPOVÁ, L.; VAŠEK, L.; ČERNÝ, M. R. *IAS/IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.* 1. vyd. Praha: 1.VOX a.s., 2005. 1050 s. ISBN 80-86324-44-3.

MRKVIČKA, J.; SLÁDKOVÁ, E.; ŠRÁMKOVÁ, A.; VAŠEK, L. *Finanční účetnictví a výkaznictví.* 1. vyd. Praha: ASPI, 2009. 452 s. ISBN 978-80-7357-434-5.

PILAŘOVÁ, I. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* 3. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 164 s. ISBN 978-80-7357-587-8.

SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika.* 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

ŠTOHL, P. *Daně 2010 – výklad a praktické příklady.* 1. vyd. Znojmo: SVŠE, 2010. 148 s. ISBN 978-80-87314-01-2.

VÁLEK, V. *Leasing – moderní metoda financování.* 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 1992. 110 s. ISBN 80-85603-21-7.

Elektronické zdroje:

B-Leasing s.r.o. [online]. Poslední revize 2009 [cit. 2011-20-01]. Dostupné z: <<http://www.b-leasing.cz>>.

Česká leasingová a finanční asociace. [online]. Poslední revize 2011 [cit. 2011-13-01]. Dostupné z: <<http://www.clfa.cz>>.

Česká leasingová a finanční asociace. [online]. Poslední revize 2011 [cit. 2011-16-01]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/tiskove_zpravy/tiskova_zprava2009_1q.doc>.

Česká leasingová a finanční asociace. [online]. Poslední revize 2011 [cit. 2011-16-01]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/tiskove_zpravy/TZ_1_Q_2010.doc>.

Český statistický úřad. [online]. Poslední revize 2011 [cit. 2011-14-02]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0701.pdf>.

Český statistický úřad. [online]. Poslední revize 2011 [cit. 2011-20-02]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1152-07>>.

Grafy:

Graf 1: Vývoj leasingu movitých věcí v ČR, objem obchodů (v miliardách Kč)

Graf 2: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2000 podle komodit

Graf 3: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2007 podle komodit

Graf 4: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2010 podle komodit

Graf 5: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2000 podle podnikatelského zaměření

Graf 6: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2007 podle podnikatelského zaměření

Graf 7: Leasing movitých předmětů v ČR v roce 2010 podle podnikatelského zaměření

Tabulky:

Tabulka 1: Interní a externí zdroje financování investic:

Tabulka 2: Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR podle komodit:

Tabulka 3: Leasing movitých předmětů v ČR podle podnikatelského zaměření

Tabulka 4: Počty jednotek zapsaných v registru ekonomických subjektů v ČR

Tabulka 5: Odpovědi na otázky č. 1 – 7

Tabulka 6: Kalkulace – nabídka na trhu

Tabulka 7: Výdaje spojené s úvěrem

Tabulka 8: Výdaje spojené s leasingem

Tabulka 9: Diskontované náklady (výdaje) spojené s úvěrem a leasingem

Tabulka 10: Diskontovaný odpisový daňový štít (ODŠ)

Tabulka 11: Výdaje spojené s úvěrem

Tabulka 12: Výdaje spojené s leasingem

Tabulka 13: Diskontované náklady (výdaje) spojené s úvěrem a leasingem

Tabulka 14: Diskontovaný odpisový daňový štít (ODŠ)

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: ČLFA - Právní úprava leasingového vztahu (str. 61 – 65)

Příloha č. 2: ČLFA - Všeobecné podmínky leasingu movitých věcí (str. 65 – 75)

Dále uvedené přílohy zařadil autor do své práce s cílem upozornit na obezřetné uzavírání leasingových smluv, neboť ve smlouvě sjednané podmínky lze v průběhu leasingu jen obtížně měnit. Případnému zájemci o leasing obsah obou příloh usnadní orientaci v nabídkách různých leasingových společností a dopomůže k zajištění hladkého průběhu leasingového vztahu.

Příloha č. 1:

ČLFA - Právní úprava leasingového vztahu

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz/index.php?textID=41>.

Vymezení leasingu v právu ČR:

Leasing není výslovně definován v platném českém soukromém právu. Soukromé právo je na leasingové operace aplikovatelné především ve svých obecných ustanoveních. Protože leasing není uveden mezi zvláštními smluvními typy ani v občanském zákoníku, ani v obchodním zákoníku ani v jiném (zvláštním) soukromoprávním předpisu, je posouzení některých aspektů leasingových obchodů v praxi často nejednotné a sporné. Problematické jsou především pokusy posuzovat leasingové operace z hlediska úpravy smluvních typů, které se v některých ohledech leasingu podobají.

Závažnější problémy nevyvolává v praxi aplikace ustanovení občanského zákoníku o nájemní smlouvě na operace operativního pronájmu. Vychází z totožnosti rozhodujících ekonomických i právních charakteristik obou institutů. Žádné z kogentních ustanovení občanského zákoníku hlavy sedmé části osmé občanského zákoníku se netýká specifik, kterými se operativní leasing liší od běžného nájmu.

I tak je však třeba konstatovat, že mezi běžným nájmem a operativním leasingem existují i některé rozdíly. Ustanovení části osmé hlavy sedmé občanského zákoníku předvídají

pouze nájem věcí. Předmětem operativního leasingu bývají i jiné majetkové hodnoty (např. počítačové programy). Leasingová společnost v operativním leasingu nepředává vždy předmět leasingu ve stavu způsobilém k obvyklému užívání. V tomto směru je totiž možná i jiná dohoda smluvních stran, např. o montáži nebo o instalaci příslušné věci příjemcem leasingu. Odlišná je i praxe uzavírání podnájemních smluv týkajících se předmětů operativního leasingu. Na rozdíl od § 666 občanského zákoníku je ve smlouvách o operativním leasingu uzavření podnájmu vázáno vždy na výslovný předchozí souhlas leasingové společnosti. Náhrada vadné věci jinou věcí sloužící témuž účelu nemusí ve smlouvách o operativním leasingu být vždy formulována jako právo příjemce leasingu - na rozdíl od práva nájemce při podnikatelském pronájmu věcí movitých podle § 721 odst. 1 občanského zákoníku. Po skončení operativního leasingu je příjemce leasingu povinen předat předmět leasingu zpět leasingové společnosti. Nepřichází v úvahu aplikace ustanovení § 676 odst. 2 občanského zákoníku o automatickém prodlužování nájemní smlouvy. Tato specifika operativního leasingu však nedosahují takové intenzity a nejsou z hlediska podstaty této obchodní operace natolik významná, aby vyloučila tuto aplikaci ustanovení občanského zákoníku o nájemní smlouvě.

Podstatně složitější je z hlediska našeho soukromého práva aplikace konkrétních ustanovení obchodního zákoníku a občanského zákoníku na operace finančního leasingu. Důvodová zpráva k návrhu obchodního zákoníku předpokládala úpravu leasingových operací ustanoveními § 489 - 496 o smlouvě o koupi najaté věci. Podobné podřazení je však sporné a odporuje podstatě leasingu. Při finančním pronájmu nepřechází nebezpečí škody na věci od leasingového pronajímatele na druhou smluvní stranu až s přechodem vlastnictví k předmětu smlouvy, jak je tomu u smlouvy o koupi najaté věci, ale zásadně okamžikem předání předmětu leasingu. Přechod vlastnictví je v leasingové operaci chápán jako součást celého komplexu vztahů charakteristických pro leasing, nedochází k němu odděleně a pouze v návaznosti na nájemní smlouvu, jak je tomu u koupě najaté věci pojímané obchodním zákoníkem akcesoricky jako doplněk nájemní smlouvy. Koupě najaté věci prováděná podle dílu IV hlavy II obchodního zákoníku je pouze jedním (nikoliv nejčastěji užívaným) z několika možných způsobů uspořádání vztahů leasingového pronajímatele a nájemce po ukončení leasingové smlouvy. Jde i o rozdílnost procedury přechodu vlastnictví k předmětu smlouvy - při finančním leasingu k němu nedochází výlučně jednostranným výkonem oprávnění leasingového nájemce (opcí) v průběhu obchodní operace nebo na jejím konci, jak je tomu u smlouvy o koupi najaté věci.

Specifikem finančního leasingu je i zásadní nevypověditelnost leasingové smlouvy. Jde i o rozdílnost cílů obou transakcí - při finančním pronájmu jde především o užívání předmětu leasingu leasingovým nájemcem s perspektivou případného (nikoliv nezbytně nutného) převodu vlastnictví na konci leasingu.

Nabízí se také podřazení finančního leasingu ustanovením občanského zákoníku o nájemní smlouvě. Svádí k tomu i terminologie užívaná v řadě leasingových smluv. Od nájmu je finanční leasing odlišen zejména svou pořizovací funkcí, jakož i tím, že předmět smlouvy je leasingovou společností zakoupen na základě výběru příjemce leasingu naprosto účelově pro jeho následné předání do leasingového užívání. Na rozdíl od nájemní smlouvy předvídá smlouva o finančním leasingu zpravidla výslovně přechod vlastnictví najatého předmětu na příjemce leasingu na konci leasingové operace. V řadě zbývajících případů mu umožňuje, aby na konci leasingové smlouvy rozhodl jednostranným úkonem o koupi předmětu leasingu za předem stanovených podmínek. Příjemce leasingu přejímá smlouvou o finančním leasingu nebezpečí škody na předmětu leasingu i nebezpečí spojená s jeho provozem (a to okamžikem předání předmětu leasingu) a nese zpravidla náklady spojené s jeho provozem, údržbou a opravami. V těchto ohledech se smlouva o finančním leasingu, tak jak je opakovaně a v masovém měřítku konstruována v praxi, liší od kategorických ustanovení občanského zákoníku, která tato rizika při úpravě nájemní smlouvy připisují pronajímateli.

Specifikem je i vzájemná podmíněnost kupní smlouvy, kterou leasingová společnost získává předmět leasingu do svého vlastnictví podle dispozic a výběru příjemce leasingu a vlastní leasingové smlouvy. Konstrukce nájemní smlouvy podle občanského zákoníku nezohledňuje složité většinou třístranné právní vztahy navazované při finančním leasingu. Na vztahy stran finančního leasingu nelze aplikovat ustanovení § 676 odst. 2 občanského zákoníku o automatickém prodlužování nájemní smlouvy. Podpůrná aplikace § 723 občanského zákoníku podstatě finančního leasingu neodporuje.

Problematické byly i pokusy posuzovat některé dílčí aspekty finančního leasingu s využitím jiných smluvních institutů upravených výslovně v občanském zákoníku nebo v obchodním zákoníku a sledujících podobný účel jako leasing. Byly hledány analogie např. se smlouvou o zprostředkování podle § 642-651 obchodního zákoníku, se smlouvou o obchodním zastoupení podle § 652-672 obchodního zákoníku, se smlouvou o úvěru podle

§ 497-507 obchodního zákoníku, se smlouvou o dílo podle § 536-565 obchodního zákoníku či s kupní smlouvou (včetně koupě na splátky a koupě s výhradou vlastnického práva) podle § 588-610 občanského zákoníku a § 409-475 obchodního zákoníku.

Z již téměř desetileté praxe masového rozvoje finančního leasingu v ČR (byly již uzavřeny a naplněny statisíce leasingových smluv) je zřejmé, že finanční leasing je specifickou soukromoprávní transakcí uskutečňovanou s využitím možnosti uzavírat inominátní smlouvy podle § 269 odst.2 obchodního zákoníku resp. § 51, § 491 a 853 občanského zákoníku. Úprava podle současných platných soukromoprávních kodexů v tomto smyslu ostatně navázala na úpravu tzv. ostatních nepojmenovaných smluv v § 352 někdejšího hospodářského zákoníku. Ani tento kodex neupravoval finanční leasing jako specifický smluvní typ. Leasingové společnosti se přitom při úpravě svých vztahů s příjemci leasingu i dodavateli (výrobci, prodejci, dovozci) v praxi nedostávají do rozporu s kogentními ustanoveními obou základních soukromoprávních kodexů (viz zejm. § 263 obchodního zákoníku) a postupují ve shodě s výchozím postulátem těchto zákoníků - se zásadou smluvní svobody účastníků soukromoprávních vztahů.

Předpokladem konstrukce smlouvy o finančním leasingu jako inominátního kontraktu je dohoda smluvních stran leasingové operace o všech podstatných náležitostech při respektování obecné procedury uzavírání smluv stanovené platným občanským a obchodním právem. Lze souhlasit s úvahami o výslovné úpravě finančního leasingu jako samostatného smluvního typu a o úpravě specifík operativního leasingu v rámci nájemní smlouvy v připravovaném novém komplexním občanském zákoníku. Toto řešení by posílilo právní jistotu stran smluv o finančním leasingu. Musí však respektovat dosavadní vývoj leasingového produktu a potřeby leasingové (resp. celkové ekonomické) praxe.

Předpoklady výkonu leasingových činností podle práva ČR:

Právní režim leasingu dotvářejí i platné předpisy veřejného práva. Především ty, které vymezují podmínky pro leasingové podnikání. Jsou dosti liberální. V souladu s těmito předpisy může v ČR vystupovat jako poskytovatel leasingu kterákoliv obchodní společnost nebo fyzická osoba při splnění obecných základních podmínek pro soukromé podnikání. Leasing je na základě zák. č. 455/91 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, řazen mezi volné živnosti. Od 1. ledna 2001, tzn. od účinnosti nařízení vlády č.140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných

a nařízení vlády č. 469/2000 Sb., který se stanoví obsahově náplně jednotlivých živností, je pro provozování finančního i operativního leasingu movitých věcí potřeba získat živnostenské oprávnění pro "pronájem a půjčování věcí movitých", pro leasing nemovitostí bez doprovodných služeb živnostenské oprávnění pro "realitní činnost" a pro leasing nemovitostí s doprovodnými službami živnostenské oprávnění pro "správu a údržbu nemovitostí". Společnostem, které nadále provozují leasing na základě dříve běžných živnostenských oprávnění pro "koupi za účelem dalšího prodeje a prodej" bez jejich transformace podle výše uvedených nařízení vlády, hrozí postih za neoprávněné podnikání ve smyslu 61 odst. 1 živnostenského zákona.

Banky jsou oprávněny k provozování operací finančního leasingu přímo ze zákona č. 21/92 Sb., o bankách. Po získání povolení ČNB mohou na základě zákona o bankách u nás provozovat leasing i pobočky zahraničních bank zřízené na území ČR.

Leasingové společnosti u nás nepotřebují, stejně jako ve většině evropských států, ke své komerční činnosti zvláštní licenci. Jejich činnost nespadá do sféry aplikace platného zákona o bankách a není vůči nim uplatňován bankovní dohled ani zvláštní administrativní dozor jiného státního orgánu. Jsou však povinny řídit se stejnými předpisy, jako jiné obchodní společnosti a jiní podnikatelé, zejm. obchodním zákoníkem, zákonem na ochranu hospodářské soutěže, zákonem na ochranu spotřebitele, zákonem proti praní špinavých peněz, zákonem o konkursu a vyrovnání, předpisy na ochranu životního prostředí, daňovými a účetními předpisy apod. V tomto ohledu je jejich činnost kontrolovatelná a postižitelná v působnosti příslušných orgánů státu.

Příloha č. 2:

ČLFA - Všeobecné podmínky leasingu movitých věcí:

Zdroj: ČLFA - <http://www.clfa.cz/index.php?textID=42>.

Asociace leasingových společností České republiky doporučuje v zájmu prohloubení právní jistoty účastníků leasingových operací s odvoláním na ustanovení § 273 obchodního zákoníku a při zohlednění dosavadní praxe svých členů leasingovým společnostem, podnikatelským a dalším subjektům, aby využívaly při úpravě práv a povinností v rámci finančního pronájmu (leasingu) movitých předmětů tyto všeobecné podmínky:

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

1.1 Účelem smlouvy o finančním pronájmu (dále jen "leasingová smlouva") je umožnit za úhradu trvalé užívání určité věci nebo souboru věcí (dále jen předmět leasingu - "PL") ve vlastnictví leasingové společnosti (dále jen "pronajímatel") právnickou nebo fyzickou osobou usilující o toto užívání pro podnikatelské nebo spotřebitelské cíle (dále jen "nájemce") s tím, že nebezpečí škod na PL a škod spojených s jeho provozem nese nájemce a že PL má přejít po skončení LS do vlastnictví nájemce.

1.2 PL je získáván do vlastnictví pronajímatele podle závazného požadavku a specifikace nájemce (zejména vlastností, technických náležitostí, dodacích podmínek i výběru dodavatele) kupní smlouvou uzavíranou s výrobcem, distributorem nebo jiným subjektem (dále jen "dodavatel").

Čl. 2

Předání a převzetí PL

21 Leasingová smlouva nabývá platnosti písemným přijetím návrhu pronajímatele ze strany nájemce, pokud není stanoveno jinak. Její účinnost je však odložena do doby účinnosti kupní či jiné smlouvy, zajišťující pronajímateli dispozici s PL. V případě, že se pronajímateli nepodaří dosáhnout s dodavatelem dohody o plnění, nemá nájemce nárok na jakoukoli náhradu škody či majetkové sankce.

2.2 Nabytím platnosti leasingové smlouvy vznikne pronajímateli povinnost udělat vše pro uzavření kupní smlouvy a po jejím uzavření povinnost zaplatit dodavateli kupní cenu PL. Nájemci vznikne nabytím účinnosti leasingové smlouvy za předpokladu splnění všech smluvních podmínek právo na předání PL a zároveň i povinnost PL převzít.

2.3. Předáním PL se rozumí:

2.3.1 odevzdání PL prvnímu veřejnému dopravci k přepravě do místa plnění určeného nájemcem dle určených dopravních dispozic nebo

2.3.2 uvedení PL do provozu v místě určeném nájemcem nebo

2.3.3 předání PL nájemci dodavatelem nebo pronajímatelem a převzetí PL do užívání nájemcem.

2.4 O předání a převzetí PL sepíše nájemce s dodavatelem, dopravcem popř. s pronajímatelem doklad o převzetí dodávky (protokol popř. podepsaný dodací list), ve kterém bude pronajímatel označen jako vlastník předmětu leasingu.

2.5. Nájemce stroje nebo zařízení vyplní protokol o převzetí PL do provozu a odešle tento protokol doporučeně či předá osobně nejpozději do 7 kalendářních dnů pronajímateli.

2.6 Pro předání PL je povinen nájemce zajistit v souladu s leasingovou smlouvou na vlastní náklady veškeré technické a právní předpoklady pro provoz.

2.7 Může být dohodnuto předání PL převzetím nájemcem přímo u dodavatele bez účasti pronajímatele. Pronajímatel k tomu vybaví nájemce příslušnou plnou mocí. Nájemce je oprávněn vyžádat si informace a podklady potřebné k převzetí. Pokud prokáže oprávněný zájem, bude seznámen s příslušnými pasážemi kupní smlouvy. Nájemce je povinen převzít PL řádně a včas, zejm. vytvořit pro převzetí potřebné technické i věcné předpoklady, postupovat při převzetí s náležitou odbornou péčí a zajistit všechna práva vyplývající z kupní nebo jiné odpovídající smlouvy pronajímatele s dodavatelem.

2.8. Vyskytnou-li se při převzetí vady PL, postupuje nájemce následovně:

2.8.1 jde-li o zjevné neodstranitelné vady, není oprávněn PL převzít a je povinen o této skutečnosti neprodleně, nejpozději do 5 dnů, informovat pronajímatele,

2.8.2 jde-li o vady zjevné, ale odstranitelné, je povinen trvat na jejich neprodleném odstranění v souladu s podmínkami kupní smlouvy a PL převzít po odstranění vad. Nájemce odpovídá za škodu, která by pronajímateli vznikla z chybného nebo pozdního uplatnění vad dodávky.

2.9 Nájemce se zavazuje zajistit na základě zmocnění pronajímatele proclení PL a provést další úkony související s přejímkou PL.

2.10 Pronajímatel není v prodlení s plněním dodávky, pokud toto prodlení nezavinil, zejména pokud důvody prodlení spočívající na straně dodavatele PL. V těchto případech neodpovídá pronajímatel nájemci za případnou vzniklou škodu a nájemce je povinen platit včas a v plné výši splátky leasingového nájemného.

2.11 Pronajímatel je oprávněn odmítnout dodávku PL, jestliže na základě prokazatelných okolností vzniklých na straně nájemce nebo týkajících se PL po uzavření leasingové smlouvy vzniknou oprávněné pochyby o možnostech včasného a úplného plnění povinností nájemce.

Čl. 3

Vlastnictví a užívání předmětu leasingu

3.1 Pronajímatel zůstává po celou dobu finančního pronájmu vlastníkem PL. Je oprávněn požadovat, aby na PL bylo umístěno po dobu finančního pronájmu označení o jeho vlastnickém právu a určit způsob tohoto označení.

3.2 Do doby převzetí PL pronajímatelem ručí nájemce v plném rozsahu za stav PL.

3.3 Pronajímatel je oprávněn zřídit zástavní právo k PL ve prospěch 3. osoby, které nebrání užívání PL nájemcem podle leasingové smlouvy a těchto všeobecných podmínek. Nájemce souhlasí s případným zřízením takto vymezeného zástavního práva pronajímatelem. V tomto případě přebere nájemce funkci uschovatele zástavy, aniž by mu vznikl nárok na úhradu nákladů úschovy.

3.4 Nájemce je povinen zabránit vzniku jiných práv třetích osob k PL. Bude neprodleně informovat pronajímatele, pokud třetí osoby uplatní práva na PL.

3.5 Nájemce je povinen užívat PL způsobem a v rozsahu daném charakterem zařízení, technickými podmínkami, návody k obsluze a příslušnými normami a předpisy platnými pro provoz daného PL. Je povinen udržovat na své náklady PL v technicky bezvadném stavu.

3.6 Nájemce je povinen pečovat o PL tak, aby na něm nevznikla škoda. Je povinen bezodkladně informovat pronajímatele o vzniklých závadách a škodách na PL a strpět omezení užívání v rozsahu nutném pro provedení záručních oprav zařízení.

3.7 Nájemce je povinen na vlastní náklady odstranit škody na PL vzniklé po dobu trvání leasingové smlouvy, pokud tyto nejsou kryty poskytovanou zárukou nebo pojistnou smlouvou a informovat o tom pronajímatele.

3.8 Bez předchozího souhlasu pronajímatele nesmí nájemce provádět na PL úpravy kromě běžné údržby, oprav a nepodstatných úprav nesnižujících hodnotu PL. O těchto opravách a úpravách je povinen pronajímatele informovat.

3.9 Provedení úprav PL nájemcem není spojeno s právem požadovat od pronajímatele náhradu vynaložených výdajů.

3.10 Pronajímatel je oprávněn požadovat v případě zrušení leasingové smlouvy odstranění úprav, ke kterým nedal souhlas a uvedení PL nájemcem do původního stavu na jeho náklady.

3.11 Nájemce hradí v plné výši náklady spojené s provozem PL po dobu trvání leasingové smlouvy.

3.12 Pokud není v leasingové smlouvě stanoveno jinak, není nájemce oprávněn dát PL dále do pronájmu, zastavit PL nebo bez souhlasu pronajímatele propůjčit PL třetím osobám.

3.13 Nájemce je povinen hlásit pronajímateli neprodleně změny v umístění (trvalém stanovišti) PL v rámci svého podniku na území České republiky. Umístit PL mimo podnik či mimo území ČR může nájemce jen s předchozím souhlasem pronajímatele.

3.14 Pronajímatel má právo kdykoliv zkontrolovat stav a umístění PL. Nájemce se zavazuje, že zástupci pronajímatele umožní přístup k PL včetně s tím souvisejícího vstupu do svého podniku nebo obydlí.

3.15 Nájemce je povinen umožnit pronajímateli nahlédnutí do účetních dokladů za účelem přezkoumání svých hospodářských poměrů. Pronajímatel je oprávněn ověřovat věrohodnost údajů o nájemci i jeho ručiteli včetně skutečností o jejich hospodářské situaci, které by mohly vést k ohrožení uzavíraného leasingového obchodu a návratnosti poskytovaných prostředků. Nájemce dává výslovný souhlas, aby banky či jiné subjekty takové informace poskytly. Nájemce je rovněž povinen dodat na žádost pronajímatele veškeré údaje nutné k provedení fyzické inventury PL, a to do 14 dnů od obdržení takové žádosti.

3.16 O skutečnostech, které zjistí při naplňování svého oprávnění podle bodu 3.13, zachová pronajímatel mlčenlivost, a to i po ukončení leasingové smlouvy.

Čl. 4

Záruční a servisní podmínky

4.1 Nájemce si PL zvolil sám a je s ním a jeho součástmi obeznámen. Ručí za dílčí vlastnosti a způsobilost tohoto PL, zvláště pak za jeho vhodnost pro předpokládané použití nájemcem a za to, že užití PL je v souladu s právními předpisy a s příslušnými technickými normami.

4.2 Pronajímatel neručí za jakékoliv škody vzniklé z důvodu vadné dodávky, fungování PL (provozní rizika) a za jeho technické vady. Nájemce nemůže vůči pronajímateli uplatňovat náhradu škody, spojenou s odstraněním technických vad a prostojů PL.

4.3 Nájemce uplatní všechna práva vyplývající ze záručních a servisních podmínek přímo u dodavatele na základě plné moci vystavené k převzetí PL a k uplatnění záruk.

4.4 Nájemce zajistí garanční a pogaranční prohlídky a opravy PL a nese jejich náklady s výjimkou uznaných garančních oprav a bezplatných garančních prohlídek. Nájemce je povinen seznámit se servisními a záručními podmínkami dodavatele a řídit se jimi.

4.5 Nájemce je povinen i při výskytu vad na předmětu leasingu platit sjednané splátky nájemného.

Čl. 5

Pojištění předmětu leasingu

5.1 Pokud pojištění PL proti všem rizikům sjednaným leasingovou společností s pojišťovnou na dobu platnosti leasingové smlouvy zajišťuje pronajímatel, je pojistné nájemcem placeno spolu s leasingovými splátkami. Pronajímatel oznámí nájemci údaje o pojištěních PL. Je oprávněn vyúčtovat nájemci rozdíl pojistného při změně pojistných podmínek ze strany pojišťovny.

5.2 Pokud pojištění PL uzavírá nájemce, je povinen odsouhlasit jeho rozsah s pronajímatelem a hradit přímo pojistné. Je povinen sjednat vinkulaci pojistného plnění ve prospěch pronajímatele. Je povinen předat pronajímateli kopii pojistné smlouvy, a to do 14 dnů od doručení smlouvy pojišťovnou. Je povinen projednat změnu podmínek pojištění s pronajímatelem.

5.3 Nájemce je povinen dodržovat podmínky pojistné smlouvy, bezodkladně oznámit každou pojistnou událost přímo pojišťovně a zabezpečit všechny důkazy a jiné doklady nutné k vymáhání pojistné částky. Oznámení pojistné události zašle také pronajímateli, a to doporučeným dopisem do 3 dnů od zjištění pojistné události.

5.4 V případě události, která má za následek trvalé vyřazení PL z provozu, má pronajímatel právo požadovat po nájemci úhradu všech neuhrazených splátek nájemného za dobu, na kterou leasingová smlouva byla uzavřena včetně splátek budoucích, a to bez ohledu na pojištění. S těmito splátkami bude zúčtováno přijaté pojistné plnění.

5.5 Případný rozdíl mezi výší pojistného plnění a výší skutečných nákladů za opravu hradí nájemce.

Čl. 6

Výše a úhrada splátek nájemného

6.1 Pořizovací cena uvedená ve smlouvě je cenou předpokládanou. Vychází ze skutečností známých v okamžiku uzavření smlouvy. Definitivní pořizovací cena, která slouží za základ výpočtu splátek nájemného, je souhrnem kupní ceny PL a všech nákladů nutných k provedení leasingové operace a k uvedení PL do provozu. Pokud není leasingovou smlouvou stanoveno jinak, použije se za základ výpočtu cena uvedená ve smlouvě uzavřené mezi dodavatelem a pronajímatelem, dodavatelská faktura, údaje celního sazebníku, dovozní přírážky a přímé obchodní náklady pronajímatele.

6.2 Nájemce je povinen platit splátky nájemného ve stanovených termínech a v dohodnuté výši. Výše a časové rozložení splátek nájemného dohodnuté oběma stranami je obsaženo ve smlouvě.

6.3 Změnit výši splátek nájemného podle bodu 6.2 je oprávněn výlučně pronajímatel, a to výhradně v těchto případech:

6.3.1 je-li skutečná cena pořízení PL, tzn. součet kupní ceny a přímých obchodních nákladů, vyšší než předpokládaná pořizovací cena uvedená v leasingové smlouvě, bude rozdíl za použití identické metodiky promítnut do výše zbývajících splátek nájemného, popřípadě vyrovnán v závěrečné splátce

6.3.2 dojde-li v průběhu plnění leasingové smlouvy ke změně úrokové sazby úvěrující banky o jedno či více procent, je pronajímatel oprávněn promítnout rozdíl sazeb úročení do výše zbývajících splátek a to podle vzorce: nová úroková sazba = původní úroková sazba plus (ÚS nová - minus ÚS původní). Hradí-li nájemce splátky prostřednictvím splátkového kalendáře, bude přeplatek či nedoplatek vzniklý z výše uvedeného důvodu vypořádán vyrovnávací splátkou doloženou ze strany pronajímatele potřebným vyúčtováním

6.3.3 dojde-li v průběhu trvání leasingové smlouvy ke změně kursu koruny vůči zvolené referenční měně, výše splátek nájemného se upraví koeficientem vypočteným podle vzorce: kurs referenční měny ke dni fakturace splátky děleno kursem referenční měny ke dni podpisu smlouvy

6.3.4 dojde-li ke změně ceny PL v důsledku zavedení nových daní či poplatků, týkajících se PL, či změn sazeb takových daní nebo poplatků nebo změn sazeb pojistného, uplatní se přiměřeně postup podle 6.3.2.

6.4 Splátky nájemného jsou hrazeny zejména na základě jednotlivých faktur, které pronajímatel vystaví, nebo na základě splátkového kalendáře přímo převodem z účtu

nájemce. Volba mezi těmito způsoby je předmětem dohody. Nájemce je povinen písemně oznámit pronajímateli každou změnu čísla svého bankovního účtu, prostřednictvím kterého bude provádět úhradu leasingových splátek.

6.5 Nájemce není v žádném případě oprávněn bez dohody s pronajímatelem k započtení, zadržení nebo snížení splátek leasingového nájemného.

6.6 V případě ohrožení návratnosti finančních prostředků použitých pronajímatelem na pořízení předmětu leasingu nebo při zhoršení zajištění závazků nájemce za účinnosti leasingové smlouvy má pronajímatel právo požadovat po nájemci dodatečné zajištění těchto závazků, a to až do celkové výše pohledávky z leasingové smlouvy včetně příslušenství.

Čl. 7

Důsledky porušení povinností stran leasingové smlouvy

7.1 Porušení povinností pronajímatele nebo nájemce vyplývajících z leasingové smlouvy nebo z těchto všeobecných podmínek zakládá právo druhé strany na smluvní pokutu.

7.2 Pokud není v leasingové smlouvě stanoveno jinak, činí smluvní pokuta při porušení povinností platit včas splátky nájemného v dohodnuté výši nebo uhradit dohodnutou cenu v případě koupě najaté věci 0,5 % dlužné částky za každý den prodlení. Při neposkytnutí součinnosti ze strany nájemce nebo pronajímatele při převzetí PL, při prodlení s předáním dokladu o převzetí dodávky, při prodlení s uzavřením pojistné smlouvy na PL, při prodlení s neoznámením pojistné události, a při prodlení s vrácením PL po skončení leasingové smlouvy činí smluvní pokuta, pokud není v leasingové smlouvě stanoveno jinak, 5.000,- Kč za každou další povinnost nesplněnou v termínu podle LS a těchto všeobecných podmínek.

7.3 Porušení povinností z této smlouvy má kromě smluvních pokut za následek také povinnost k náhradě škody, ledaže by bylo prokázáno, že porušení povinností bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost. Nahrazuje se skutečná škoda a ušlý zisk.

7.4 Pronajímatel neodpovídá v žádném případě za škody způsobené na PL bez jeho zavinění, zejména jeho ztrátou, zničením nebo poškozením v souvislosti s činností nájemce nebo za škody způsobené provozem PL nájemci nebo třetím osobám.

7.5 Pokud je nájemce v prodlení s úhradou splátek nájemného delším než 30 dnů, pokud užívá PL v rozporu s leasingovou smlouvou, nepojistil PL, zrušil pojištění PL v rozporu s

leasingovou smlouvou nebo je v prodlení s placením pojistného, je pronajímatel oprávněn PL nájemci dočasně odebrat, popř. vyřadit jej z činnosti. V těchto případech je nájemce povinen dopravit PL na výzvu pronajímatele na jím určené místo, a to do 7 dnů od doručení výzvy. Je povinen strpět jednání pronajímatele související s dočasným odebráním PL. Pronajímatel nesmí takto odebraný PL užívat bez dohody s nájemcem. Dočasné odebrání PL nezbavuje nájemce povinnosti k placení splátek nájemného, které se staly dospělými v době odebrání. Náklady vyvolané odebráním PL nese nájemce.

7.6 Má-li nájemce s pronajímatelem uzavřeno několik leasingových smluv a neplatí-li splátky nájemného či jiné peněžité závazky z některé z nich řádně a včas, je pronajímatel oprávněn nepřevést na nájemce práva, která mu vznikla z řádného plnění jiných leasingových smluv.

7.7. Nájemce souhlasí s informováním členů Asociace leasingových společností ČR, popř. i třetích osob o případném porušení jeho povinností vyplývajících z leasingové smlouvy.

Čl. 8

Nabytí vlastnictví PL nájemcem

8.1 Po řádném skončení leasingové smlouvy přechází vlastnictví PL na nájemce buď za úhradu nebo bezúplatně způsobem dohodnutým v leasingové smlouvě.

8.2 V případech, kdy nájemce ke dni předpokládaného skončení leasingu neuhradil všechny peněžité závazky vyplývající z leasingové smlouvy, je nutno podmínky koupě PL dohodnout dodatkem k leasingové smlouvě.

8.3 Nájemce jako kupující a nabyvatel vlastnického práva není oprávněn u PL uplatňovat jeho vady s výjimkou právních vad.

Čl. 9

Ukončení leasingové smlouvy

9.1 Pokud není v leasingové smlouvě dohodnuto jinak, leasingová smlouva končí při splnění závazků nájemce:

9.1.1 uplynutím dohodnuté doby leasingu a převodem vlastnictví PL na nájemce

9.1.2 dohodou o ukončení leasingu při zaplacení všech splátek před uplynutím stanovené doby leasingu

9.1.3 trvalým vyloučením PL z činnosti a zaplacením všech splátek, přičemž nájemce je povinen odstranit PL podle dispozic pronajímatele.

9.2 Pronajímatel je oprávněn ukončit smlouvu v případě, že

9.2.1 nájemce podstatným způsobem porušuje leasingovou smlouvu, zejména je-li v prodlení s úhradou splátky po dobu delší než 30 dnů, nepečuje řádně o PL nebo jej užívá v rozporu s účelem užívání a technickou dokumentací tak, že pronajímateli vznikla škoda nebo mu hrozí značná škoda,

9.2.2 pokud dodavatel PL odstoupil od kupní smlouvy ještě před dodáním PL

9.2.3 pokud bylo zahájeno konkursní nebo vyrovnávací řízení týkající se majetku nájemce

9.2.4 zemřel nájemce, pokud jde o finanční pronájem pro fyzickou osobu.

9.3 Ukončení leasingové smlouvy musí být provedeno v písemné formě a bez zbytečného odkladu od vzniku důvodů pro toto opatření.

9.4 Ukončení leasingové smlouvy pronajímatelem nezbavuje nájemce povinnosti uhradit pronajímateli všechny nezaplacené splátky nájemného za dobu, na kterou byla leasingová smlouva uzavřena, výdaje pronajímatele spojené s ukončením leasingové smlouvy, smluvní pokuty a náhradu škody.

9.5 Při ukončení leasingové smlouvy jsou strany povinny provést vypořádání svých práv a závazků písemnou formou.

9.6 Pronajímatel je oprávněn postoupit svá práva a povinnosti z leasingové smlouvy třetí osobě.

Čl. 10

Závěrečná ustanovení

10.1 Pronajímatel i nájemce jsou povinni ohlásit druhé straně neprodleně, nejpozději do 10 dnů, změny sídla (bydliště), bankovního účtu i dalších skutečností významných pro plnění leasingové smlouvy.

10.2. Pronajímatel a nájemce se dohodli, že majetkové spory vzniklé v souvislosti s leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle platného práva ČR rozhodcem vybraným ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR. V rozhodčím řízení bude postupováno podle zásad procedury vypracovaných Asociací leasingových společností ČR. Rozhodčí nálet bude pro strany závazný a konečný.

10.3 Pronajímatel a nájemce podpisem leasingové smlouvy potvrdili, že se seznámili s textem všeobecných podmínek a vyjádřili svůj souhlas s tím, že se všeobecné podmínky stávají nedílnou součástí leasingové smlouvy. Vzaly na vědomí, že všeobecné podmínky jsou podle ustanovení § 273 (1) obchodního zákoníku závazné pro úpravu vztahů pronajímatele a nájemce podle leasingové smlouvy, pokud tato smlouva neobsahuje odchylná ujednání.

10.4 Vztahy pronajímatele a nájemce související s leasingovou smlouvou neupravené výslovně smlouvou nebo všeobecnými podmínkami leasingu se řídí příslušnými ustanoveními českého práva, především obchodního zákoníku.

10.5 Těmito podmínkami se přiměřeně řídí i finanční pronájem (leasing) movitých předmětů, kde pronajímatel není vlastníkem PL.